

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav primární a preprimární edukace

Postoj rodičů k výuce anglického jazyka v mateřských školách

Bakalářská práce

Autor: Andrea Kolářová
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy
Vedoucí práce: PhDr. Yveta Pohnětalová, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: **Andrea Kolářová**

Studium: P14P0897

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

Název bakalářské práce: **Postoj rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole**

Název bakalářské práce AJ: Attitudes of parents to teaching English in kindergarten

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem bakalářské práce je zjistit postoje rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Teoretická část práce je rozdělena do třech podkapitol. První je zaměřena na charakteristiky dítěte předškolního věku po stránce fyzické i psychické, od nichž se pak odvíjí následná specifika výuky. Druhá podkapitola je věnována současnému vzdělávání v mateřské škole. Třetí kapitola pak pojednává o možnostech a způsobech výuky anglického jazyka. Praktická část zjišťuje postoje rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Jako výzkumný nástroj bude použit dotazník vlastní konstrukce.

Garantující pracoviště: Ústav primární a preprimární edukace,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Yveta Pohnětalová, Ph.D.

Oponent: Mgr. Martin Skutil, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 24.1.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 21. 4. 2017

.....

Poděkování

Děkuji PhDr. Yvetě Pohnětalové, Ph.D. za odborné vedení, vstřícnost a cenné rady, které mi při zpracování práce poskytla. Dále také děkuji všem rodičům z mateřských škol, kteří ochotně spolupracovali při realizaci dotazníkového šetření. V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu, kterou mi prokazovali po celou dobu studia.

Anotace

KOLÁŘOVÁ, Andrea. *Postoj rodičů k výuce anglického jazyka v mateřských školách*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2017. 51 s. Bakalářská práce.

Cílem bakalářské práce je zjistit postoje rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Teoretická část práce je rozdělena do třech podkapitol. První je zaměřena na charakteristiky dítěte předškolního věku po stránce fyzické i psychické, od nichž se pak odvíjí následná specifika výuky. Druhá podkapitola je věnována současnému vzdělávání v mateřské škole. Třetí kapitola pak pojednává o možnostech a způsobech výuky anglického jazyka. Praktická část zjišťuje postoje rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Jako výzkumný nástroj bude použit dotazník vlastní konstrukce.

Klíčová slova: rodič, anglický jazyk, mateřská škola, předškolní věk, předškolní vzdělávání

Annotation

KOLÁŘOVÁ, Andrea. *Attitudes of parents to teaching English in kindergarten*. Hradec Králové: Faculty of Education University of Hradec Králové, 2017. 51 pp. Bachelor Degree Thesis.

The aim of the thesis is to determine parental attitudes to teaching English in kindergarten. The theoretical part is divided into three sections. The first focuses the characteristics of the preschool Child on the physical and mental site, from which it then unfolds on the following specifics of teaching. The second section is dedicated to contemporary education in kindergarten. The third chapter discusses about the possibilities and methods of teaching English. The practical part investigates the attitudes of parents to teach English in kindergarten. As a research tool to be used questionnaire of my own design.

Keywords: parent, English language, Kindergarten, preschool age, preschool education

Obsah

Úvod	9
1 Charakteristika dítěte předškolního věku	10
1.1 Charakteristika předškolního věku.....	10
1.2 Hra a její význam	10
1.3 Motorický vývoj.....	11
1.4 Úroveň poznávacích procesů	12
1.4.1 Myšlení	12
1.4.2 Čítí a vnímání.....	12
1.4.3 Pozornost	12
1.4.4 Paměť	13
1.5 Emoční vývoj	13
1.6 Vývoj řeči.....	13
1.6.1 Vývoj řeči od 2 do 4-5 let	14
1.6.2 Poruchy vývoje řeči	15
2 Současné vzdělávání v mateřské škole	16
2.1 Charakteristika předškolního vzdělávání	16
2.2 Systém kurikulárních dokumentů	16
2.2.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	17
2.2.2 Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	17
2.2.3 Třídní vzdělávací program	17
2.3 Pojetí, cíle a obsah předškolního vzdělávání	18
2.4 Organizace předškolního vzdělávání.....	19
2.5 Prožitkové učení jako součást předškolního vzdělávání	20
3 Možnosti a způsoby seznamování s anglickým jazykem v mateřské škole.....	20
3.1 Cizí jazyk v mateřské škole	20
3.2 Vhodný věk dětí pro seznamování s cizím jazykem	22
3.3 Rizika při seznamování s cizím jazykem	23
3.4 Seznamování s anglickým jazykem v předškolním věku	23
3.5 Metody a formy seznamování dětí s cizím jazykem	24
3.5.1 Zásady při seznamování dětí s cizím jazykem	24

3.5.2	Metoda Helen Doron English	25
3.5.3	Metoda Wattsenglish.....	26
3.6	Organizace seznamování s cizím jazykem.....	26
3.7	Informovanost rodičů o průběhu vzdělávání.....	27
4	Shrnutí teoretické části	29
5	Výzkumné šetření.....	31
5.1	Cíl výzkumného šetření a výzkumné otázky.....	31
5.1.1	Výzkumné otázky	31
6	Metodologie výzkumného šetření	31
6.1	Charakteristika výzkumného vzorku	32
7	Výsledky výzkumného šetření.....	32
7.1	Shrnutí výsledků.....	43
8	Diskuze	44
	Závěr.....	46
	Použité zdroje.....	47
	Seznam grafů.....	50
	Seznam příloh.....	51

Úvod

Téma bakalářské práce jsem zvolila na základě absolvování přednášky s názvem Jak správně a účinně seznamovat děti s angličtinou v MŠ a na 1. stupni ZŠ, která proběhla na naší univerzitě v roce 2015. Když jsem se ptala na názory, k této problematice, lidí v mém okolí, zjistila jsem, že jsou velmi rozdílné, a proto jsem se rozhodla, zabývat se názory rodičů dětí předškolního věku do větší míry.

S výukou anglického jazyka jsem se v mateřských školách setkala na pedagogických praxích. Průběh výuky nebyl všude stejný, naopak každá mateřská škola pojala seznamování s cizím jazykem odlišně.

Cílem bakalářské práce je tedy zjistit postoj rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Dalším předmětem zkoumání, je způsob výuky anglického jazyka v mateřské škole, který rodiče nejvíce preferují.

Teoretická část práce je podložena odbornou literaturou a dělí se do třech podkapitol. První je zaměřena na charakteristiky dítěte předškolního věku, jak po stránce fyzické, tak i psychické. Více se zde rozebírá vývoj řeči, jehož správný průběh je důležitý pro seznamování se s cizím jazykem.

Druhá podkapitola je věnována současnému vzdělávání v mateřské škole. Je zde rozebrán systém kurikulárních dokumentů, podle kterých vzdělávání v mateřských školách probíhá. Nechybí zde ani cíle a pojetí předškolního vzdělávání z hlediska Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a v neposlední řadě i organizace současného předškolního vzdělávání.

Třetí kapitola pak pojednává o možnostech a způsobech výuky anglického jazyka. Je zde porovnán názor jednotlivých autorů na vhodný věk pro začátek seznamování dětí s cizím jazykem. Dále jsou zde rozebrány metody a formy pro výuku anglického jazyka v předškolním věku. Zmíněny jsou zde i možnosti, jak informovat rodiče o průběhu výuky anglického jazyka jejich dětí v mateřské škole.

Empirická část zjišťuje postoje rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Jako výzkumný nástroj byl použit dotazník vlastní konstrukce.

1 Charakteristika dítěte předškolního věku

V této kapitole jsou vymezeny charakteristiky dítěte předškolního věku po stránce fyzické i psychické, od nichž se odvíjí následná specifika výuky anglického jazyka v mateřské škole. Konkrétně je zde popisován motorický vývoj, úroveň poznávacích procesů, emoční vývoj a vývoj řeči, který je rozebrán podrobněji.

Nedílnou součástí této kapitoly je také hra a její velký význam v předškolní období. Hra jako metoda pro výuku anglického jazyka bude blíže rozebrána v kapitole Metody a formy výuky anglického jazyka v mateřské škole.

1.1 Charakteristika předškolního věku

V širokém slova smyslu se jako předškolní věk označuje celé období od narození (někdy i včetně vývoje prenatálního) až po vstup do školy. Takové široké pojetí má svůj praktický význam při plánování sociálních a výchovných opatření pro děti před jejich povinnou školní docházkou.

Předškolní období v užším slova smyslu je „věkem mateřské školy“, ale nebylo by správné chápat je pouze z tohoto hlediska; mnoho dětí do mateřské školy nechodí, rodinná výchova stále zůstává základem, na kterém mateřská škola dále účelně staví a napomáhá dalšímu rozvoji dítěte (Langmeier a Krejčířová, 1998).

1.2 Hra a její význam

Významná úloha v socializačním procesu dítěte připadá hře. Celé období předškolního věku může být jednotně označeno jako období hry, která se v této době stává hlavní činností dítěte (Langmeier a Krejčířová, 1998).

Zkoumání a hra napomáhají rozvoji mozku, zlepšují řeč a rozumové schopnosti dítěte, zdokonalují jeho tělesné dovednosti a připravují základy pro rozvíjení citových vztahů. Zkušenosti získané hrou musejí být uloženy v mozkových buňkách jako součást modelu světa dítěte (Brierley, 1996).

Po třetím roce začíná mít hra další, pro rozvoj dítěte významný přínos. Je pro ně možností realizovat se podle svých zkušeností, dovedností, představ a tvořivosti.

Volná hra dovoluje používat vlastní tempo i způsob přicházení na kloub fungování okolního světa prostřednictvím spontánního učení.

Čím je ale předškolní dítě starší, je to rodičům (někdy i učitelům) jaksí málo a dochází se až k situacím, kdy dítě pětileté už prakticky nemá čas spontánně si hrát. Stále je někde posouváno a rodiče mu dávají najevo, že jeho hraní je něco nepodstatného, nevhodného, že místo toho lze čas využít smysluplněji. Tím ale v dítěti oslabují jeho vnitřní potenciality pro zdravý vývoj a uspokojení z jeho počínání. Je narušena sounáležitost s rodiči, kterou potřebuje pocítit přes uznání a ocenění své činnosti, ve které je hluboce vývojově zakotveno, a tou je dětská hra.

Rodiče si někdy dost neuvědomují mnohostranný přínos her v spontánním i navozeném učení a shrnují to ve velmi zjednodušené až pejorativní poznámky typu „*No jo, oni si tam jenom hrají*“. Méně si však uvědomují, že nastavit situace tak, aby dítě ani nepostřehlo, že se učí, a nezmizela jeho pozornost ani radostný a aktivní potenciál, je náročnější, než děti posadit a něco důležitého jim deklamovat (Koťátková, 2008).

1.3 Motorický vývoj

Třileté dítě chodí i běhá po rovině stejně dobře jako po nerovném terénu, padá jen velmi zřídka, zvládá chůzi do schodů i ze schodů bez držení. Nyní přichází období, ve kterém jsou změny méně nápadné, neboť se již netýkají tolik „kritických“ lidských dovedností. Přesto jsou změny velmi významné (především pohybová obratnost), neboť silně ovlivňují postavení dítěte ve společnosti vrstevníků, a jsou tedy podstatné i pro další vývoj soběstačnosti dítěte. Celkově se dá motorický vývoj označit jako stálé zdokonalování, zlepšená pohybová koordinace, větší hbitost a elegance pohybů.

Čtyřleté a pětileté dítě už nejen dobře utíká a seběhne hbitě ze schodů, ale i skáče, leze po žebříku, seskočí z nízké lavičky, stojí déle na jedné noze, umí házet míč po způsobu dospělých. Samostatně jí, samostatně se svléká a obléká, i když ještě potřebuje menší pomoc, obouvá si boty a zkouší zavazovat tkaničky.

Cvičí svou zručnost v mnohých hrách s pískem, s kostkami, s plastelínou a zejména při kresbě, kde se uplatní rychlý růst jeho rozumového pochopení světa (Langmeier a Krejčířová, 1998).

1.4 Úroveň poznávacích procesů

1.4.1 Myšlení

Kolem čtyř let se vývoj inteligence dítěte dostává z úrovně předpojmové (symbolické) na vyšší úroveň názorového (intuitivního) myšlení. Dítě nyní uvažuje v celostních pojmech, které vznikají na základě vystižení podstatných podobností. Usuzování je však zatím vázáno na vnímané či představované.

Jak symbolické, tak i předoperační myšlení je stále ještě úzce vázáno na činnost dítěte a je v tomto smyslu egocentrické, antropomorfní (všechno polidšťuje) a magické (dovoluje měnit fakta podle vlastního přání) (Langmeier a Krejčířová, 1998).

1.4.2 Čítí a vnímání

Pomocí hry lze u dětí také nenásilnou formou rozvíjet čítí a vnímání. Zatímco jednotlivé počítky jsou v tomto období již dostatečně rozvinuté, dítě je schopno zachytit i nepatrné detaily, obzvláště upoutají-li jeho pozornost, vnímání je zatím celostní.

Dítě si ze situace odnáší celkový dojem, který je vázán na subjektivní egocentrické prožívání situace dítětem.

Vnímání předškolního dítěte se výrazně liší od vnímání v pozdějším věku. Vyznačuje se několika znaky, které později vymizí. Jedním z nich je tzv. synkretizace, což je celkové neanalytické pojmání předmětu, které se tvoří při setkání s předměty dosud neznámými. Dalším znakem dětského vnímání je tzv. eidetismus. Ten umožňuje dětem uchovat si přesnou, kopii skutečnosti. Vlivem neschopnosti chápat časové vztahy se u dětí setkáváme s tzv. presentismem. Vnímají osoby i okolní svět pouze v daném okamžiku bez vztahu k minulosti a budoucnosti (Čačka, 1994).

1.4.3 Pozornost

Již na počátku předškolního období se začínají objevovat první náznaky záměrné pozornosti. V průběhu období se prodlužuje doba, po kterou dokáží děti pozornost udržet. Její charakter se mění. Mezi třetím a pátým rokem je pozornost spíše nezáměrná, dítě se soustředí na podněty, které ho zaujmou a pozornost jim věnuje jen krátce, do doby, než o ně ztratí zájem.

1.4.4 Paměť

Vynikající mechanická paměť, umožňuje dětem předškolního věku osvojení velkého množství nových slov, se kterými se často setkávají. Paměť má zatím převážně charakter bezděčného zapamatování a uchování. Dítě si snadno osvojuje říkanky, často i bez jakéhokoliv soustředění na obsah. Záměrná paměť bývá uplatňována až kolem pátého roku (Čačka, 1994).

1.5 Emoční vývoj

Důležitou složkou emočního vývoje je sebepojetí. Základy jsou utvořeny již v předchozím (batolecím) období a ve 2 letech již mnohé děti uvádějí své základní charakteristiky- znají své pohlaví a vědí, že jsou děti a ne dospělí. V předškolním věku pak dítě dokáže popsat i své vlastní fyzické rysy, své vlastnictví i své vlastní preference (co má a nemá rádo). Sebehodnocení většiny dětí předškolního věku je poměrně vysoké, ale dosud nestabilní, hodně závislé na aktuální sociální situaci.

Další důležitou součástí emočního vývoje je kromě vývoje sebepojetí a seberegulace i postupná diferenciací a regulace vlastního emočního prožívání a vyjadřování emocí a dále vývoj emočního porozumění druhým (Langmeier a Krejčířová, 1998).

1.6 Vývoj řeči

Řeč lze definovat jako biologickou vlastnost člověka, systém, kterým lze přenášet informace pomocí jazyka. Jazyk představuje jev společenský, náležící určité etnické jednotce a dále se vyvíjející.

Nezbytné podmínky k správnému vývoji řeči jsou:

- nepoškozená centrální nervová soustava;
- normální intelekt;
- normální sluch;
- vrozená míra nadání pro jazyk;
- adekvátní sociální prostředí (Škodová, Jedlička a kol., 2003).

Profesor Matějček (2011, s.161) pojímá řeč takto „*Řeč je ve vývoji lidského rodu patrně nejmladší duševní funkcí. Je také specifickou charakteristikou člověka, a to ještě výraznější než např. chůze po dvou. Vývoj řeči probíhá po celou dobu dětství*“.

Výslovnost tříletého dítěte je většinou ještě hodně nedokonalá, mnohé hlásky nahrazuje jinými nebo je vyslovuje nepřesně. Během čtvrtého a pátého roku se většina dětí zdokonalí natolik, že „dětská patlavost“ vymizí už před začátkem školní docházky buď úplně, nebo se ještě během prvního roku ve škole upraví. Roste zájem o mluvenou řeč: dítě tříleté a čtyřleté už vydrží delší dobu naslouchat krátkým povídkám, a to i v malých dětských skupinách. Tříleté dítě zpravidla umí nějaké říkanky a jejich počet se pak dále rozrůstá. Mnohé děti už také dovedou zazpívat písničku.

Vývoj řeči dovoluje i růst poznatků o sobě a o okolním světě. Tříleté dítě zná zpravidla celé své jméno a umí na dotaz udat pohlaví. Rychle rostou jeho znalosti o světě věcí a lidí. Správně označuje hlavní barvy a kolem pěti let podá jednoduchou definici známých věcí. Důležitý pokrok dítěte v předškolním věku spočívá také v tom, že začíná účinně užívat řeči k regulaci svého chování (Langmeier a Krejčířová, 1998).

1.6.1 Vývoj řeči od 2 do 4-5 let

Ve věku dvou až tři let je řeč ze 70 % srozumitelná. Dítě již rozumí 500 slovům, používá asi 200 srozumitelných slov, rozvíjí pojmy jeden a všechno. Odpovídá na otázky *Kde?* a *Kdo?*

Kolem věku tři let dítě rozumí asi 900 slovům a používá přibližně 500 srozumitelných slov. Naslouchá příběhu zhruba 15 minut. Zná předložky *v, na, pod*. Zná *velký* a *malý* a několik málo dalších protikladů. Odpovídá na otázky *Kdo co dělá?* a dále také na jednoduché otázky *Kdo? Kde? Kolik? Jaká barva?* a příležitostně *Proč?*

Užívá víc sloves v přítomném čase a začíná používat minulý čas. Umí užít i množné číslo. Pamatuje si často užívané obraty a užívá je. Používá *je* společně s přídavným jménem (*míč je modrý*). Objevují se i zájmena *já, můj, ty* a příslovce *tady, tam*.

V období tří až čtyř let dítě zvládá vyslovovat hlásky *b, p, v, m, h* a používá často a správně *l, š, j*. Dále také používá *k, g, t, d, n, s, r*, avšak někdy je ještě plně neovládá.

Řeč se stává srozumitelnou. Dítě již rozumí 1200 slovům a používá přibližně 800 slov. Reaguje na příkazy zahrnující dvě akce nebo dva předměty. Začíná pokládat otázky a doplňuje poslední slovo věty, např. Králík jí *mrkev*.

Koncem čtvrtého roku života dítě rozumí 1500-2000 slovům, používá 800-1500 slov. Rozpoznává velké množství barev. Vyjadřuje jednoduché analogie. Umí vyprávět příběhy a mísí přitom skutečné a nesmyslné události. Vede dlouhé konverzace.

Dále také odpovídá na otázky *Kolik? Jak dlouho? Co kdyby*, ptá se *Jak?* Někdy klade otázky *Proč? A Kdy?* Běžně používá první a třetí osobu jednotného čísla. Často používá *já sám*. Vyjadřuje se v přítomném čase a objevuje se minulý čas- *byl, byli*. Používá mnoho zkomolenin. Co se týče zájmen, používá dítě v tomto věku *on, ona, já, ty, můj* a objevují se i zvrtná zájmena (Škodová, Jedlička a kol., 2003).

1.6.2 Poruchy vývoje řeči

V knize *Klinická logopedie* popisuje Škodová, Jedlička a kol. (2003, s. 91) poruchy vývoje řeči jako „*Vývoj řeči nelze odlišit od ostatních schopností člověka. Není proto možné rozvíjet dětskou řeč na úrovni, která by měla odpovídat věku, pokud celkový vývoj všech schopností a dovedností neprobíhá tak, jak bychom si představovali a přáli. Kolem 3. roku života dítěte jsou dospělými kladeny na jeho řeč velké nároky. Každé dítě ale není schopno bez potíží toto období překonat*“.

Někdy není vyjadřování dítěte příliš dobré, jeho porozumění však může být vynikající. Děti, které dlouho nemluví, z toho obvykle „vyrostou“ a budou mluvit normálně. Přesto však je třeba věnovat takovým dětem časnou pozornost. Nesnáze mohou být způsobeny jedním faktorem nebo kombinací více činitelů. Porucha sluchu vyžaduje včasné rozpoznání a odbornou léčbu (Brierley, 1996).

2 Současné vzdělávání v mateřské škole

Obsahem této kapitoly je charakteristika předškolního vzdělávání, systém kurikulárních dokumentů, cíle a pojetí předškolního vzdělávání z hlediska Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a v neposlední řadě je zde popsána i organizace předškolního vzdělávání. Ke konci této kapitoly je zmíněno i prožitkové učení, které je v současném vzdělávání hojně využíváno.

2.1 Charakteristika předškolního vzdělávání

Předškolní vzdělávání se v České republice řídí zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Tento zákon uvádí, že – „*Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však pro děti od 2 let. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak*“ (Školský zákon, § 34, 2004).

Předškolní vzdělávání rozvíjí osobnost dítěte předškolního věku, podílí se na jeho komplexním vývoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Dále také napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání (Kotátková, 2008).

Současné vzdělávání v mateřské škole vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV), který nahradil dříve používaný Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy.

2.2 Systém kurikulárních dokumentů

Termín kurikulum pochází z latinského slova *curriculum*, což znamená *běh, závodní dráha* či dokonce *vůz*. V přeneseném významu vyjadřuje posun po plánované cestě. V pedagogice vyjadřoval tento termín původně pouze učivo, později se jeho význam rozšířil a neustále měnil (Jarníková, 2011).

Podle RVP PV může kurikulum znamenat jak projekt, program či plán záměrného vzdělávacího působení, tak jeho obsahovou náplň a zároveň dosažený výsledek v podobě zkušenosti, kterou jedinec během realizace kurikula získá.

Existují dvě úrovně, na kterých jsou kurikulární dokumenty vytvářeny- státní a školní.

„Státní úroveň v systému kurikulárních dokumentů představují Národní program vzdělávání (NPV) a rámcové vzdělávací programy (RVP). Zatímco NPV formuluje požadavky na vzdělávání, které jsou v počátečním vzdělávání jako celku, RVP vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy (pro předškolní, základní a střední vzdělávání)“ (Smolíková a kol., 2006, s. 5).

2.2.1 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

RVP PV vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení. RVP PV stanovuje elementární vzdělanostní základ, na který navazuje základní vzdělávání.

Školní úroveň představují školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách (Splavcová, Šmelová a kol., 2016).

2.2.2 Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

ŠVP PV vychází z RVP PV. Na jeho tvorbě by se měli podílet všichni, kteří se nějakým způsobem podílejí na vzdělávání v konkrétní mateřské škole. Patří sem pedagogové, ředitel/ka zařízení, ostatní zaměstnanci a rodiče dětí.

Struktura ŠVP PV je uvedena ve zmiňovaném RVP PV, patří sem identifikační údaje o mateřské škole, její obecná charakteristika, dále také charakteristika vzdělávacího programu, podmínky vzdělávání, organizace vzdělávání, obsah vzdělávání a evaluace.

2.2.3 Třídní vzdělávací program

Třídní vzdělávací program (dále jen TVP) je souhrnem dokumentů, vztahujících se k plánování, realizaci a evaluaci vzdělávacích činností v konkrétní třídě mateřské školy.

Povinnost vytvářet třídní programy není mateřským školám legislativně určena, ale z RVP PV vychází povinnost pracovat s dětmi plánovitě (Splavcová, Šmelová a kol., 2016).

2.3 Pojetí, cíle a obsah předškolního vzdělávání

Úkolem institucionálního předškolního vzdělávání je doplňovat a podporovat rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni pomáhat zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Předškolní vzdělávání smysluplně obohacuje denní program dítěte v průběhu jeho předškolních let a poskytuje dítěti odbornou péči.

RVP PV pracuje se čtyřmi cílovými kategoriemi: stanovuje cíle v podobě záměrů a cíle v podobě výstupů, a to nejprve v úrovni obecné a následně v úrovni oblastní. Konkrétně se jedná o tyto kategorie:

- *rámcové cíle* – vyjadřující univerzální záměry předškolního vzdělávání;
- *klíčové kompetence* – představují výstupy, resp. obecnější způsobilosti, dosažitelné v předškolním vzdělávání;
- *cíle* – vyjadřují konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti;
- *dílčí výstupy* – dílčí poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které dílčím cílům odpovídají (Smolíková, s 9, 2006).

Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální.

Tyto oblasti jsou nazvány:

- Dítě a jeho tělo;
- Dítě a jeho psychika;
- Dítě a ten druhý;
- Dítě a společnost;
- Dítě a svět (Splavcová, Šmelová a kol., 2016).

2.4 Organizace předškolního vzdělávání

Základní formy vzdělávání z hlediska organizace vzdělávání, či přesněji vyučování, jsou frontální vyučování, skupinové a kooperativní vyučování, individuální vyučování a projektové nebo otevřené vyučování. Tímto způsobem však nelze vnímat vzdělávání dítěte v mateřské škole. Celý pobyt dítěte v mateřské škole by měl být komplexním vzdělávacím působením, ve kterém učitelka stále cílevědomě působí na dítě a rozvíjí jeho individuální potenciality.

Organizační formy vzdělávání se dále mohou rozlišovat podle různých hledisek. Podle míry řízenosti na řízené formy, které se v MŠ také používají, ale uvážlivě, aby se činnost co nejvíce blížila spontánnímu učení. Ideální by bylo, kdyby se činnost co nejvíce blížila spontánní volné hře a nesla její znaky, mimo jiné to znamená, že účast v řízené činnosti by měla být vždy dobrovolná.

Další možnosti jsou otevřené (volné) formy: v MŠ by jich měla být převaha. Učitelka připraví vzdělávací situaci, materiál, prostředí, a jak to děti uchopí je převážně na nich; učitelka vše sleduje a využívá nově vzniklých situací k dalšímu učení.

Vzdělávací formy můžeme dělit také podle prostředí: ve třídě, venku, na zahradě, ve specializovaných prostorách- tělocvična, keramická dílna atd.

Organizační formy dne v mateřské škole by se měly co nejvíce přibližovat životu dítěte doma, v rodině, a současně vytvářet podmínky k jeho optimálnímu rozvoji. Vzdělávání předškolního dítěte neleží pouze v řízených činnostech, ale ve všem, co se v mateřské škole děje.

Proto i formy vzdělávání, které mateřská škola dítěti nabízí, jsou odlišné od jiných druhů škol svou integrovaností a propojeností a mají své přínosy i rizika, kterých by si měl být každý pedagog vědom a snažit se je ve svém působení eliminovat (Svobodová, Šmelová a kol., 2010).

2.5 Prožitkové učení jako součást předškolního vzdělávání

Prožitkové učení se ve velké míře uplatňuje v současném vzdělávání nejen dětí předškolního věku. Je postavené na prožitku člověka. Prožitek je v podstatě produkt, výsledek lidského prožívání.

Obecně je prožitkové učení učením vycházejícím z činností a situací navozujících prožitky člověka. Ty pak stimulují citění a poznávání v souladu s uspokojováním potřeb člověka a promítají se do jeho chování a jednání coby dítěte.

V souvislosti s předškolním dítětem je potřeba zdůraznit, že žádná činnost, kterou dítě provádí, se neobejde bez prožitku. Za prožitkové učení tedy považujeme učení, při kterém s prožitkem počítáme a záměrně se ho snažíme navodit vědomím, že nikdy nemůžeme přesně vědět, co které jednotlivé dítě v daný okamžik prožívá, ale můžeme to pouze odhadovat na základě svých pedagogických zkušeností a znalostí dítěte. Uplatňováním prožitkového učení v mateřské škole usilujeme o propojení emocionální složky osobnosti dítěte s rozvojem sociálním a intelektuálním (Svobodová, Šmelová a kol., 2010).

3 Možnosti a způsoby seznamování s anglickým jazykem v mateřské škole

V úvodu této kapitoly je popisován náhled na cizí jazyk v mateřské škole, konkrétně se jedná o jazyk anglický. Je zde porovnán názor jednotlivých autorů na vhodný věk pro začátek seznamování dětí s cizím jazykem. Dále jsou zde rozebrány metody a formy pro výuku anglického jazyka v předškolním věku. Kapitola se také zabývá organizací výuky. Poslední část této kapitoly prezentuje důležitost informovat rodiče o způsobu seznamování s anglickým jazykem v mateřské škole.

3.1 Cizí jazyk v mateřské škole

V rámci mateřské školy se namísto pojmu výuka cizího jazyka používá spíše pojem seznamování či osvojování si cizího jazyka. Je to podvědomý proces. Starší děti a dospělí jsou při studiu cizího jazyka pod tlakem, který předškoláci neznají. Mateřská škola je prostředím, kde se děti mohou uvolnit.

Děti si lépe osvojují cizí jazyk v prostředí, kde se cítí bezpečně. Aktivity se obměňují a děti při nich mohou zapojovat všechny smysly.

Při zařazení cizího jazyka do školního vzdělávacího programu je nezbytné důsledné uplatňování forem a metod, které odpovídají potřebám, možnostem a celkové mentalitě předškolního dítěte. Osvojování jazyka by mělo být co nejpřirozenější součástí běžných činností, které děti vykonávají.

Výuka cizího jazyka by měla mít formu nenásilného začleňování v průběhu vzdělávacího procesu. Při vzdělávání by měla být respektována vývojová specifika dětí a vzdělávání přizpůsobit vývojovým, fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí této věkové skupiny (Těthalová, 2012).

Cizí jazyk by měl učit kvalifikovaný pedagog, jehož znalosti jsou na úrovni C1 (podle Společenského evropského referenčního rámce pro jazyky). Pokud mateřská škola nemá kvalifikované pedagogy pro výuku cizího jazyka a rodiče mají o tuto službu zájem, škola může po dohodě se zákonnými zástupci dětí uzavřít smlouvu se soukromou společností či lektorem.

Vzdělávání v mateřských školách se řídí RVP PV, který nezahrnuje vzdělávací oblast cizí jazyk. To však nevylučuje možnost, začlenit cizí jazyk do ŠVP (Těthalová, 2012).

Štefflová (2006) ve svém článku uvádí, že pokud v mateřské škole působí jazykový kroužek, často ho vede lektorka, která do pedagogického kolektivu nepatří. I když to je učitelka, která umí velmi dobře anglicky, nebývá to předškolní pedagog. To znamená, že používá výukové metody vhodné pro starší děti, a proto výuku v mateřské škole nezvládá. Díky nevhodným metodám děti angličtina nezaujme, jsou neukázněné a s tím přicházejí i další problémy.

Takovýto přístup je nevhodný a vede k přetěžování dětí. Vhodnější je, když kroužek vede učitelka, která ovládá metodiku vhodnou pro předškolní věk (Štefflová, 2006, s. 10).

3.2 Vhodný věk dětí pro seznamování s cizím jazykem

Názory na vhodný věk pro začátek seznamování dětí s cizím jazykem jsou mnohdy velmi rozličné. „Vhodný věk dítěte pro zahájení výuky cizího jazyka je kolem pátého roku“ (Marxtoová, 2010, s 156).

Při seznamování dítěte s cizím jazykem hraje významnou roli stupeň jazykového vývoje dítěte. Ve věku kolem pěti let se mateřský jazyk stává pro dítě základním prostředkem dorozumívání, uspokojování jeho potřeb a vyjadřování jeho přání. Dítě má dostatečnou slovní zásobu v českém jazyce, dokáže téměř správně vyslovovat. Pokud neovládá mateřský jazyk z důvodu malé slovní zásoby nebo logopedických vad, lze doporučit rodičům, aby s jazykem počkali na pozdější věk dítěte.

Pátý rok věku je také považován za příznivý pro seznamování se s cizím jazykem z důvodu typické spontánnosti projevu dětí, absence zábrán a kontroly. Z hlediska rozvoje jazykových schopností dítěte je tato etapa neopakovatelná. Je pro ni typická mimořádná citlivost na běžné i specifické jazykové podněty. Tato schopnost se s postupujícím věkem nezdokonaluje, ale naopak postupně mizí. Dalšími zvláštnostmi jsou značná pružnost nervové soustavy, imitační schopnosti, úroveň rozvoje paměti, hlavně převaha její mechanické složky, a schopnost sluchové diferenciacce (Mertin, Gillernová a kol, 2010).

Podle různých studií je právě předškolní období ideální k osvojování si jakékoliv cizí řeči, v mozku se totiž vytvářejí řečová centra. Jejich vývoj se poté kolem sedmého roku věku dítěte uzavírá. Dítě v mateřské škole tak má jedinečnou možnost seznamovat se s cizí řečí zcela přirozeně, podobně jako s řečí mateřskou.

Později už se bude angličtinu vždycky učit systémově a daleko složitěji. Podle odborníků mají děti nesmírně hlubokou schopnost pamatovat si; vnímají melodii, zvuk, a když se jim líbí, zapamatují si ho – nerozlišují, je-li to "česky", nebo "anglicky" (Šára, 2011).

3.3 Rizika při seznamování s cizím jazykem

Cizí jazyk by se dítě nemělo učit, pokud špatně mluví. Nevadí špatná výslovnost dvou tří hlásek, ale kombinovaná patlavost, koktavost a jiné závažné poruchy řeči ano.

Dalším problémem, proč by se dítě nemělo učit cizí jazyk, jsou potíže s myšlením. Pokud dítě vývojově zaostává za ostatními, je dobré se poradit s psychologem, jaká stimulace by pro něj byla vhodná. Problémy v oblasti rozumového vývoje často vedou i k potížím s řečí.

Možné riziko hrozí i u bilingvních dětí. V přirozeně bilingvním prostředí se dítě spontánně naučí dva jazyky a oba se stanou jeho "rodnými" řečmi. Pokud by po dítěti bylo vyžadováno naučení další řeči, může dojít k přetížení. V případě, že to někteří rodiče i přesto vyžadují, je opět namístě odborná rada psychologa (Těthalová, 2010).

3.4 Seznamování s anglickým jazykem v předškolním věku

Psycholog PhDr. Jan Mattioli, Ph.D., vnímá výuku anglického jazyka v předškolním věku takto: *„Nesouhlasím s názorem, že děti seznamující se v předškolním věku s anglickým jazykem jsou zmatené.*

Dítě v podstatě používá slova převážně z hlediska emocionálního. Když se mu určité slovo líbí v angličtině, tak ho říká v angličtině, protože ho to citově uspokojuje. Ta další rovina je, že dítě chce ukázat, že to také umí navíc říct ještě v jiné řeči. A pak samozřejmě hovoří a používá ta označení, aby ukázalo, že to zná nejenom česky, ale také jinak.

To jsou dvě motivační roviny, kdy dítě např. místo slova "auto" řekne "car" a opačně. Ale to neznamená, že v tom má zmatek, jak se mnohdy z vnějšího pohledu může zdát“ (Mattioli, 2010, nečíslováno).

Raná výuka přinese dětem pozitivní efekty pro znalost angličtiny v pozdějším věku. Často se přitom argumentují tím, že malé děti jsou schopny se naučit cizí jazyk snadněji a rychleji než v pozdějším věku. Avšak tyto proklamované efekty nejsou prokázány různými výzkumy ani v zahraničí, ani u nás (Průcha, 2011).

Doktorka Hanušová společně s doktorem Najvarem, provedli v České republice rozsáhlý výzkum pod názvem Raná výuka cizích jazyků v kontextu ČR, který probíhal na Pedagogické fakultě MU v Brně v letech 2004-2005. Jeho účelem bylo ověřit, jaký efekt způsobuje výuka angličtiny u dětí v raném věku pro úroveň jejich pozdějšího ovládnání angličtiny v dospělosti. Nebyly zjištěny žádné rozdíly ve znalosti angličtiny ve vztahu k tomu, zda se tito jedinci začali učit angličtinu již v mateřské škole nebo v základní škole.

I když nebyl prokázán významný pozitivní efekt zahajování výuky angličtiny v raném věku dětí, nelze vyloučit, že zároveň mohou vznikat jiné pozitivní efekty (např. seznamování dětí s kulturou anglosaských zemí, rozvíjení obecné komunikační dovednosti apod.) (Hanušová a Najvar, 2007).

3.5 Metody a formy seznamování dětí s cizím jazykem

Dítě se cizímu jazyku učí „celým svým bytím a prožíváním“. Učí se, když sedí kolem učitelky, která jim vypráví krátký příběh za pomoci gestikulace a obrázků. Je pro ně důležité spojovat pohybové aktivity s mluvením.

Velice důležité je časté opakování frází, pochvala a uznání za námahu, kterou dítě při seznamování s jazykem vynakládá.

Didaktická hra je vhodnou a přirozenou formou seznamování s cizím jazykem pro děti v předškolním věku. Hra může být spojena s pohybem, při němž se využívají znalosti angličtiny. Didaktické hry mohou nahrazovat složitý výklad, který je používán pro starší děti. Ve hrách jsou obsaženy různé mluvnické modely, kterými si dítě danou mluvnickou látku osvojuje (Mertin, Gillernová a kol., 2010).

3.5.1 Zásady při seznamování dětí s cizím jazykem

- Používat srozumitelný jazyk bez zbytečných slov. Užívání příliš složitých výrazů může být důvodem, že dítě ztrácí pozornost a nechce se jazyku učit.
- Neošidit dítě o jeho rodný jazyk. Pokud má dítě potřebu mluvit mateřským jazykem, nemá mu to pedagog zakazovat.
- Mluvit pomalu v krátkých větách a frázích.

- Nepoužívat abstraktní slova, ale užívat obrázky nebo jasnou gestikulaci, která dělá význam slov jasným.
- Zachovávat kratičké přestávky po každé krátké větě nebo frázi, protože tak se nemůže výraz stát odlišným od zvuku.
- Předvádět „čisté a jasné“ ukázky, aby je děti mohly co možná nejvěrněji opakovat.
- Předvádět reakci, kterou pedagog požaduje, ukázky toho, co mají děti konkrétně dělat.
- Opakovat a vysvětlovat tak dlouho, dokud je potřeba.
- Ověřovat, zda dítě pochopilo, co mu chtěl pedagog říci.
- Formovat otázky od nejjednodušších, na které děti mohou odpovídat „ano“, „ne“ (Claire, 1998).

Hojně užívanými metodami pro seznamování dětí s cizím jazykem v mateřské škole v České republice je metoda Helen Doron English nebo metoda Wattsenglish.

3.5.2 Metoda Helen Doron English

Helen Doron navrhla svůj první kurz pro ranou výchovu založenou na principu kladného hodnocení a opakovaného poslechu.

Během let se tento kurz rozrostl od původního programu zaměřeného na malé děti až ke kurzům vhodným pro jakoukoli věkovou skupinu od 3 měsíčních batolat až po teenagery do 19 let věku.

Čtyři principy Helen Doron English:

- opakovaný poslech;
- pozitivní podpora;
- učení v malých skupinách;
- děláme z učení zábavu (Doron, 2015).

3.5.3 Metoda Wattsenglish

Metoda vychází z přirozeného osvojování si řeči (podobně jako se učíme mateřštinu) a zároveň fixuje pevné gramatické základy. Respektuje 4 základní fáze učení – slyším, vidím, chci to říct; opakuji a automatizuji; reaguji; mluvím.

Děti hned od počátku užívají jazyk (slovíčka i gramatiku) v jeho funkční podobě. Tato metoda využívá unikátní výukové materiály Wow!, v nichž s dětmi komunikuje živá tvář, nikoliv pouze kreslená postavička. V hodinách se pracuje i s audio materiály, plyšovou strakou Maggie nebo obrázkovými kartami. Světem angličtiny děti provází Steve Watts - autor metody a hlavní tvář všech výukových materiálů.

Principy metody:

- schopnost porozumět;
- využití her a pohybu;
- nepřímé učení;
- rozvíjení představivosti;
- aktivace všech smyslů;
- střídání činností;
- upevňování;
- individuální přístup (Watts, 2010).

3.6 Organizace seznamování s cizím jazykem

Strakatá (2007) ve svém článku uvádí, že je dobré, když seznamování s cizím jazykem probíhá v jedné velké třídě. Lektorka pracuje se svou skupinou dětí v jedné části třídy a učitelka s druhou skupinou dětí v druhé části tak, aby se vzájemně nerušily. Učitelka má stále přehled o všech dětech, i o těch, které se věnují výuce angličtiny.

Lekce anglického jazyka trvá 45 minut a probíhá jednou týdně, a to v dopoledních hodinách. Vzhledem k tomu, že učitelka i ředitelka také částečně angličtinu ovládají, mohou jednoduché prvky jazyka zařazovat nebo opakovat při různých činnostech během dne.

Při seznamování dětí s cizím jazykem je velice důležitá velikost skupiny. Ze zkušenosti a teoretických poznatků vyplývá, že pro seznamování dětí s cizím jazykem je vhodná skupina kolem deseti dětí, optimální je však pět až šest dětí. V takto velké skupině jsou děti schopny udržet pozornost při opakování a být v neustálém kontaktu s učitelkou.

Při seznamování dětí s cizím jazykem je velice důležité, aby měly děti možnost opakovat znalosti denně, a ne pouze několikrát týdně. Pokud je organizována řízená práce skupinová, je velice důležité nepřekračovat dobu 10-20 minut. Častější opakování během dne hravou a zábavnou formou přináší velice dobré výsledky (Marxtová 2010).

Anglický jazyk je vhodné zařazovat jako skupinovou výuku v maximálním počtu 12 dětí. Lekce se koná jednou týdně v délce 45 minut. Lekce je možné časově uzpůsobovat, dle možností konkrétního zařízení, i častěji.

Ovšem je nutné dodržovat maximální stanovenou délku lekce na 45 minut! Lekci je možno zařadit do dopoledního programu mateřské školy, ale také do odpoledního programu. Výhodou je jakási časová „flexibilita“. Pokud vyučuje pedagog v rámci svého zařízení, či lépe řečeno své třídy, vkládá blok dle svého uvážení a různými formami si jej zpracovává (Otřisalová, 2008).

3.7 Informovanost rodičů o průběhu vzdělávání

Učitelky v mateřských školách jsou si vědomy pozitivního přínosu z úzké spolupráce s rodiči na rozvoj osobnosti dítěte, proto se snaží různými formami vtáhnout rodiče do výchovně vzdělávacího procesu v mateřské škole. Učitelky by měly rodičům poskytovat zpětnou vazbu o pokrocích svého dítěte i v oblasti seznamování s anglickým jazykem. Existuje hned několik možností, jak to udělat.

Společné akce, například vánoční besídky, jsou velmi oblíbené dětmi i rodiči. Splňují jednu zásadní skutečnost- všichni zúčastnění mají možnost se potkat a blíže se seznámit. Rodiče více pochopí, jak to v mateřské škole funguje, poznají blíže paní učitelku a její práci, přestanou ji vnímat jen jako informátorku při vyzvednutí dítěte z mateřské školy.

Na nástěnky mohou být umístěny informace o pokroku dětí ve výuce anglického jazyka. Text písničky nebo básničky, kterou se zrovna naučily, obrázky se slovíčky, které se aktuálně probírají a podobně.

Moderní technologie představují úžasný komunikační prostředek. Uspadní organizaci, zajistí rychlé předání zpráv a celoplošné informování. Nesmějí však nahradit osobní kontakt. Mateřské školy mohou využívat webové stránky nebo e-mailovou korespondenci k tomu, aby rodiče měli přístup k nejnovějším informacím (Mertin, Gillernová a kol., 2010).

4 Shrnutí teoretické části

V úvodní kapitole jsou vymezeny charakteristiky dítěte předškolního věku po stránce fyzické i psychické, od nichž se odvíjí následná specifika výuky anglického jazyka v mateřské škole.

Nedílnou součástí této kapitoly je hra a její velký význam v předškolním období. Zkoumání a hra napomáhají rozvoji mozku, zlepšují řeč a rozumové schopnosti dítěte, zdokonalují jeho tělesné dovednosti a připravují základy pro rozvíjení citových vztahů.

Motorický vývoj je označován jako stálé zdokonalování, zlepšená pohybová koordinace a větší hbitost a elegance pohybů. Myšlení je egocentrické, antropomorfní a magické. Vnímání předškolního dítěte se výrazně liší od vnímání v pozdějším věku. Znaky vnímání, které později vymizí, jsou synkretizace, eidetismus a prezentismus. Již na počátku předškolního období se začínají objevovat první náznaky záměrné pozornosti. V průběhu období se prodlužuje doba, po kterou dokáže dítě pozornost udržet. Paměť má zatím převážně charakter bezděčného zapamatování a uchování. Nezbytné podmínky k správnému vývoji řeči jsou nepoškozená centrální nervová soustava; normální intelekt; normální sluch; vrozená míra nadání pro jazyk a adekvátní sociální prostředí.

Do současného vzdělávání v mateřské škole patří charakteristika předškolního vzdělávání, systém kurikulárních dokumentů, cíle a pojetí předškolního vzdělávání z hlediska RVP PV, který vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku.

Organizace předškolního vzdělávání člení základní formy vzdělávání z hlediska organizace vzdělávání na frontální vyučování, skupinové a kooperativní vyučování, individuální vyučování a projektové nebo otevřené vyučování. Z hlediska míry řízenosti jsou to pak volné a řízené formy. Prožitkové učení je v současném vzdělávání hojně využíváno. Je učením, vycházejícím z činností a situací navozujících prožitky člověka. V závěru jsou popisovány možnosti a způsoby výuky anglického jazyka v mateřské škole.

Při seznamování dětí s cizím jazykem hraje významnou roli velikost skupiny, možnost opakovat nabyté znalosti denně, ne pouze několikrát týdně.

V neposlední řadě je to také vhodný věk pro začátek seznamování dětí s cizím jazykem, což je podle Marxtové (2010) pátý rok věku. Za příznivý je považován z důvodu typické spontánnosti projevu dětí a absence zábran.

Metody a formy pro výuku anglického jazyka v předškolním věku jsou nejvíce založené na využití hry. Velice důležitá je pochvala a uznání za námahu, kterou dítě při seznamování s jazykem vynakládá. Informovanost rodičů o průběhu výuky anglického jazyka v mateřské škole může být zprostředkována v podobě společenských akcí, obrázků a textů na nástěnce či prostřednictvím webových stránek mateřské školy.

Tato část práce, vystavěná na odborné literatuře, slouží jako podklad pro část empirickou, kde je popsán průběh a výsledky výzkumného šetření.

5 Výzkumné šetření

V úvodu empirické části práce jsou stanoveny výzkumné otázky a popsány cíle výzkumného šetření. Dále se tato kapitola věnuje metodologii výzkumného šetření a charakteristice výzkumného vzorku. Stěžejní kapitola s výsledky dotazníkového šetření je zařazena v závěru empirické části.

5.1 Cíl výzkumného šetření a výzkumné otázky

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jaký postoj zaujímají rodiče k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Zjištění tohoto cíle bylo provedeno na základě kvantitativního výzkumného šetření.

5.1.1 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1

Mají rodiče zájem o výuku anglického jazyka v mateřské škole u svých dětí?

Výzkumná otázka č. 2

Jakou formu výuky anglického jazyka v mateřských školách rodiče u svých dětí preferují? (konkretizace otázky: myšleno jako přirozenou součástí denního programu nebo formou kroužku po skončení denního provozu mateřské školy).

6 Metodologie výzkumného šetření

Výzkumným nástrojem byl zvolen dotazník vlastní konstrukce. Předností dotazníkového šetření je získání množství informací v poměrně krátkém časovém období a snadnější administrativa získaných dat (Pelikán, 2007).

Dotazník (více viz příloha A) obsahoval 12 otázek, z toho 7 uzavřených a 5 polouzavřených. Nejprve proběhlo předvýzkumné šetření a ověření funkčnosti dotazníku, kterého se zúčastnilo 10 respondentů, rodičů dětí předškolního věku (více viz příloha B). Poté byl dotazník distribuován.

V první fázi byly osloveny ředitelky a učitelky vybraných mateřských škol, které dotazník osobně předaly rodičům dětí k vyplnění.

V druhé fázi byl dotazník rozeslán rodičům v online podobě. Získané výsledky byly vyhodnoceny a přehledně zaznamenány do tabulek a grafů.

6.1 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek tvořili rodiče dětí docházejících do mateřských škol ve městech a na venkově. O spolupráci bylo požádáno 7 mateřských škol. Tři mateřské školy byly z venkovského prostředí, konkrétně se jednalo o MŠ Maleč, MŠ Víška a MŠ Olešná. Zbylé čtyři mateřské školy byly z městského prostředí, konkrétně MŠ Kampanova a MŠ Pohádka v Hradci Králové, MŠ Dolní Rokytnice nad Jizerou a MŠ Korálky v Havlíčkově Brodě. Všechny mateřské školy byly zvoleny na základě předchozí spolupráce.

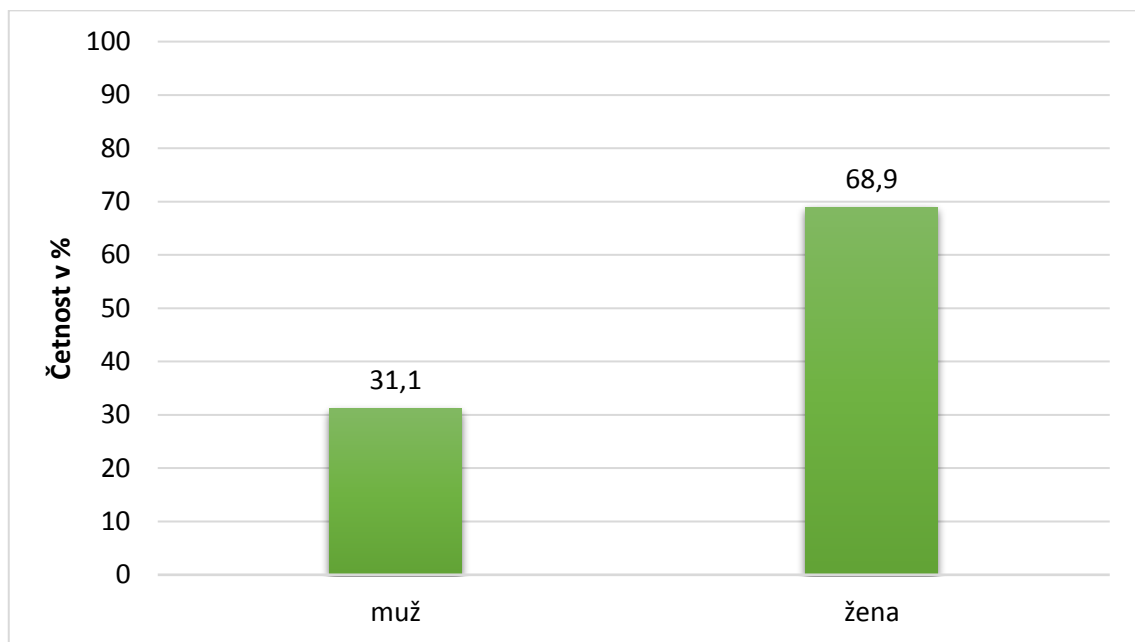
Ředitelky a učitelky výše zmíněných mateřských škol ochotně spolupracovaly. Někteří rodiče byli k výzkumnému šetření bohužel lhostejní. V papírové podobě bylo do mateřských škol rozdáno 80 kusů, celková návratnost byla pouhých 32,5 %.

Na základě tohoto zjištění byl dotazník rozeslán i v online podobě. Rodiče shledali tento způsob korespondence pravděpodobně více atraktivním a počet odpovědí se tak značně navýšil. Na dotazník v online podobě odpovědělo 64 respondentů. V konečné fázi bylo vyplněno 90 dotazníků.

7 Výsledky výzkumného šetření

Prvních pět položek dotazníkového šetření bylo identifikačních. První z nich, zjišťovala pohlaví, druhá věk, třetí počet obyvatel v místě bydliště, čtvrtá nejvyšší dosažené vzdělání a pátá úroveň anglického jazyka respondentů. Následující otázky zjišťují postoj rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole.

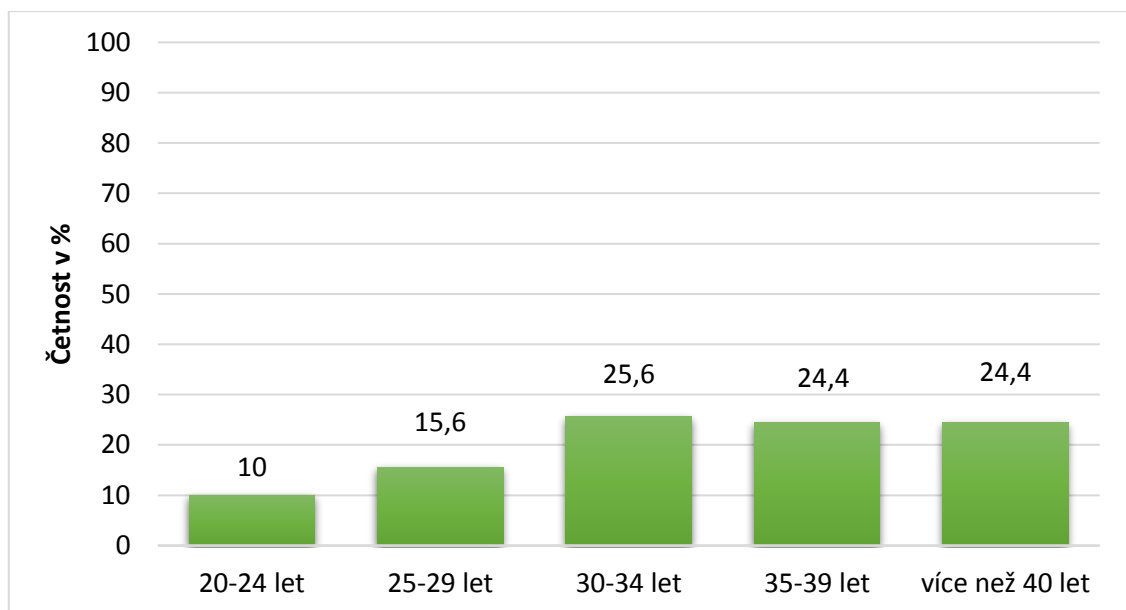
Otázka č. 1: Jaké je vaše pohlaví?

Graf 1 - Pohlaví

Nadpoloviční většinou respondentů byly ženy (68,9 %). Dle mých dosavadních zkušeností z pedagogických praxí, obvykle komunikují s mateřskou školou více matky než otcové dětí. Z mužské části odpovědělo pouze necelých 32 %.

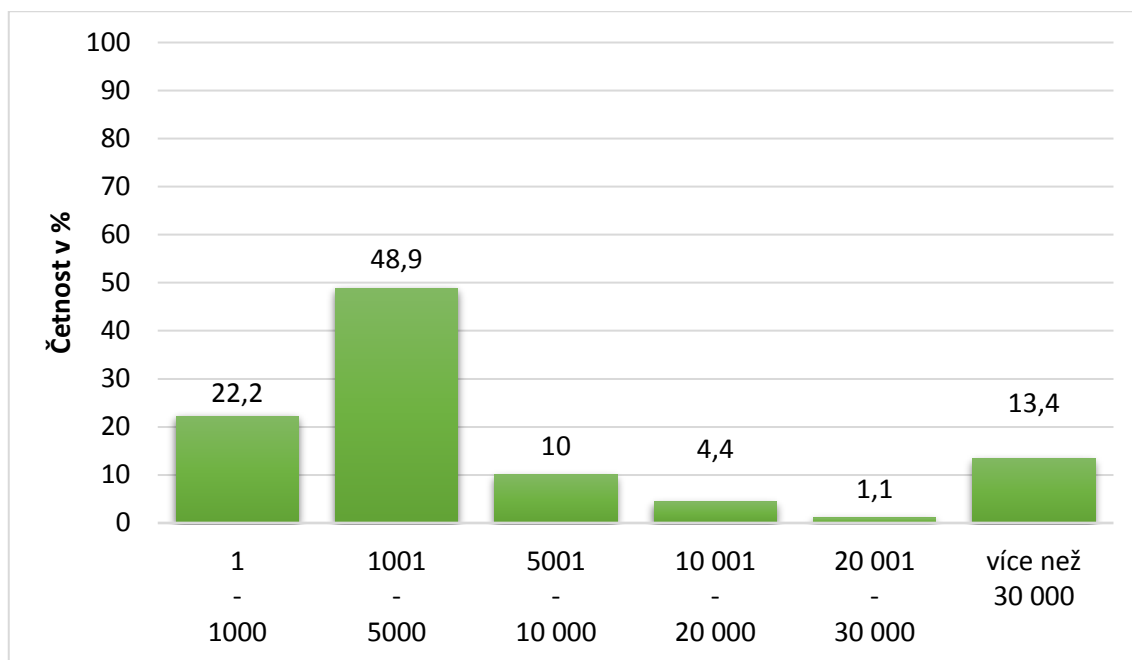
Otázka č. 2: Jaký je váš věk?

Graf 2 - Věk

Graf 2 ukazuje, že v největším zastoupení se vyjádřili rodiče ve věku 30-34 let. Téměř třem čtvrtinám respondentů je nyní přes 30 let (74,4 %). Pouze 10-ti % respondentů se narodily děti před dvacátým rokem života.

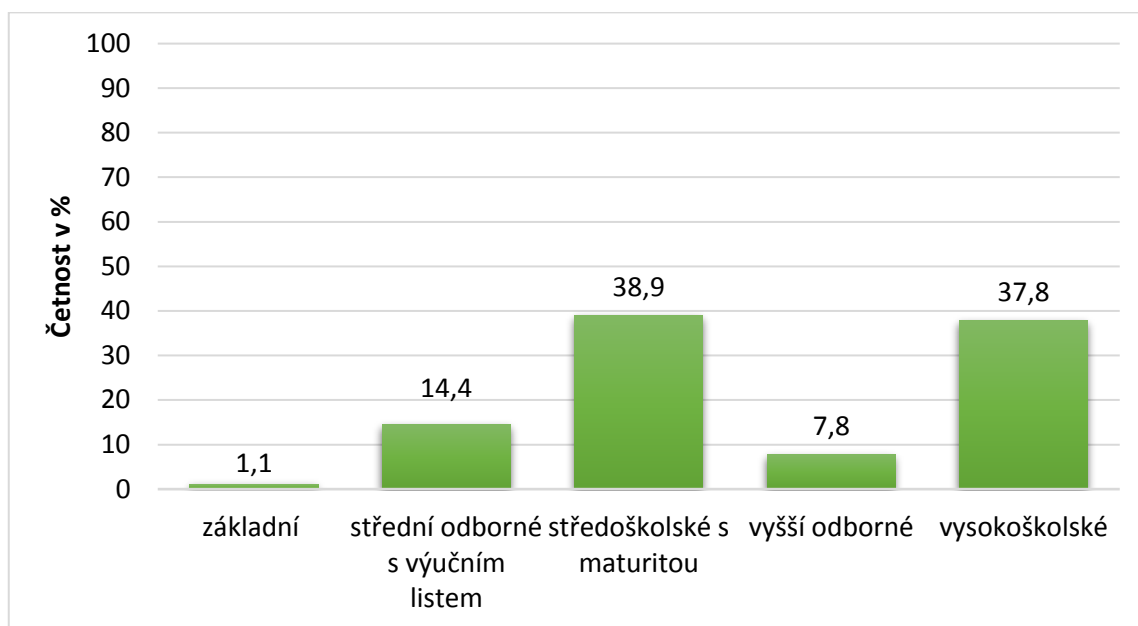
Otázka č. 3: Jaký je počet obyvatel ve vašem místě bydliště?

Graf 3 - Počet obyvatel v místě bydliště

Nejvíce respondentů žije v oblasti do 5 000 obyvatel (48,9 %). Nejmenší počet respondentů byl zaznamenán ve městech do 30 000 obyvatel.

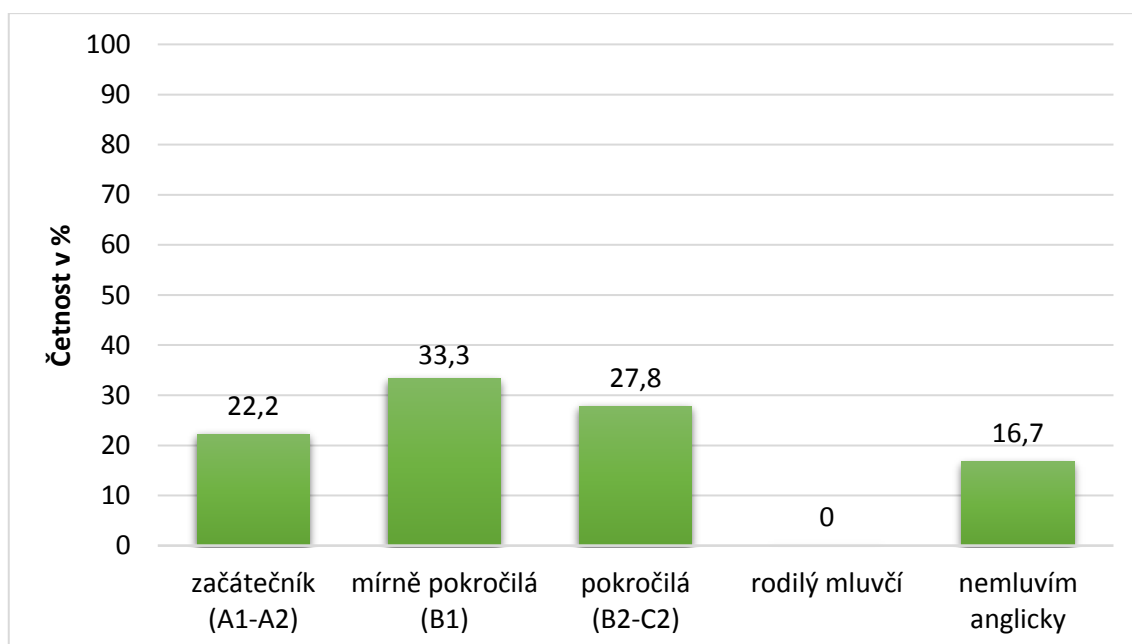
Otázka č. 4: Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 4 - Nejvyšší dosažené vzdělání

Je zajímavé, že podíl respondentů, kteří mají středoškolské vzdělání s maturitou se výrazně neliší s těmi, kteří mají vzdělání vysokoškolské. Pravděpodobně je to tím, že pro vzdělanější jedince je práce s počítačem běžnou záležitostí.

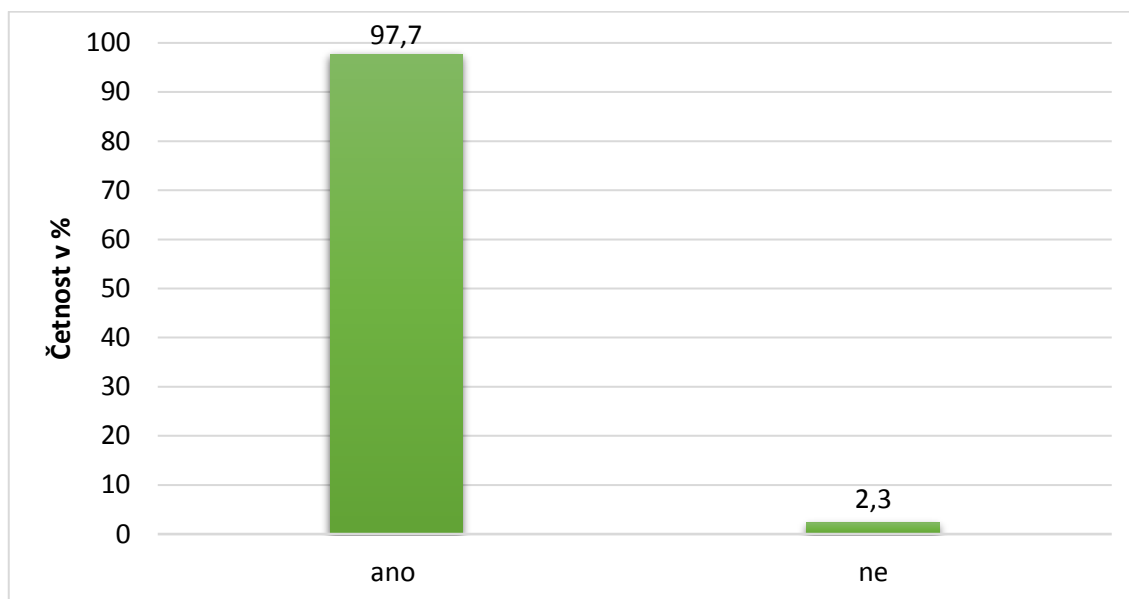
Otázka č. 5: Jaká je úroveň vašeho anglického jazyka?

Graf 5 - Úroveň anglického jazyka rodičů

Celých 61 % respondentů ovládá anglický jazyk na celkem vysoké úrovni (graf 5), což podle mého názoru koresponduje s faktem, že mají středoškolské vzdělání s maturitou z anglického jazyka. Nikdo z respondentů není cizincem žijícím v České republice, tudíž nikdo není zástupcem rodilých mluvčích.

Otázka č. 6: Myslíte si, že je v dnešní době důležité umět se dorozumět cizím jazykem? Své vyjádření zdůvodněte.

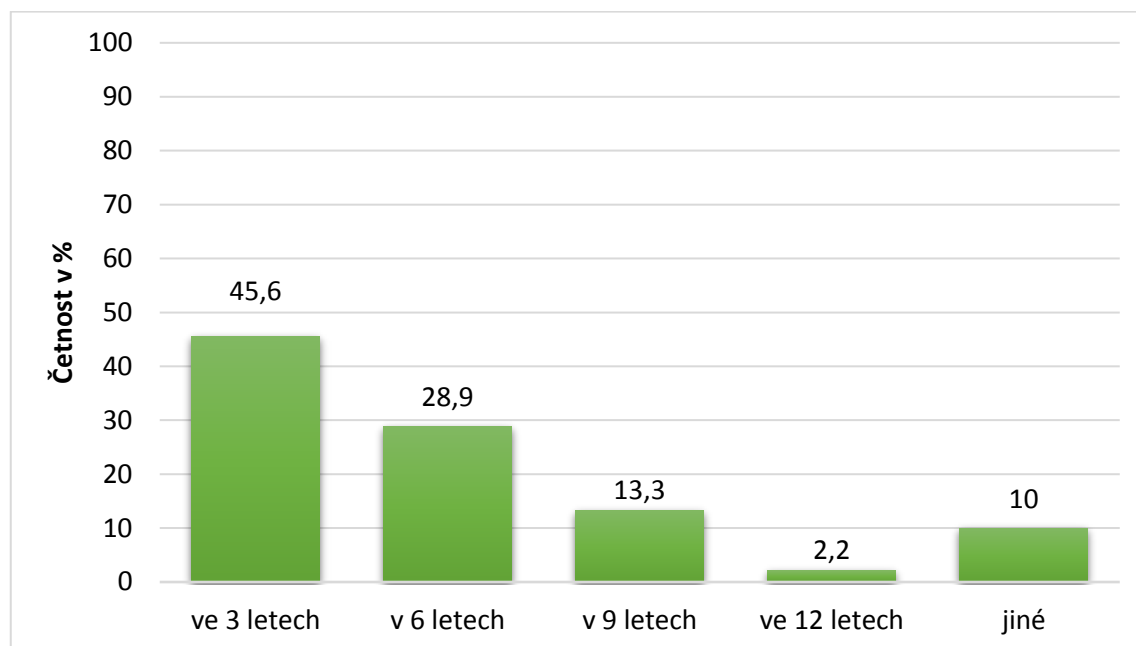
Graf 6 - Výhody používání cizího jazyka

Naprostá většina respondentů (97,7%) si myslí, že je v dnešní době důležité dorozumět se cizím jazykem.

Jako nejčastější zdůvodnění respondentů byly výpovědi, že anglický jazyk, je z pohledu rodičů předškolních dětí nutný hlavně pro dobré pracovní příležitosti a větší možnosti cestování do cizích zemí. Je zajímavé, že rodiče dětí v mateřské škole již myslí na jejich profesní život a chtějí je na něj připravovat již v raném věku.

Někteří respondenti prezentovali názor, že s cizím jazykem se setkáváme i v České republice, například v obchodech, v blízkosti kulturních památek či v médiích.

Otázka č. 7: V kolika letech je podle vás vhodné začít s výukou anglického jazyka u dětí?

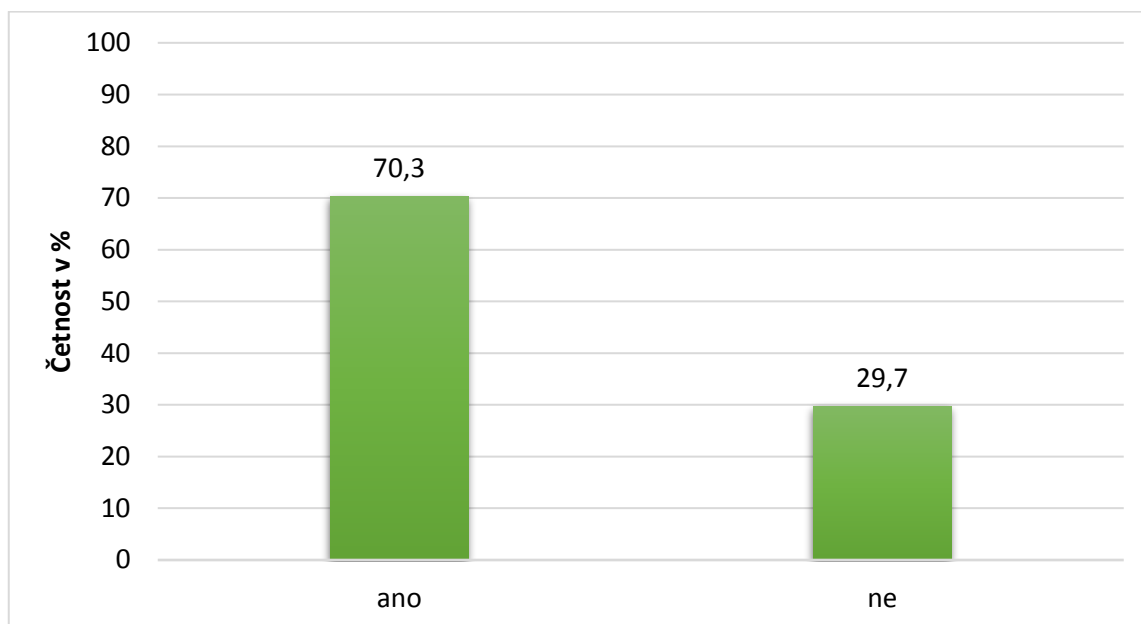

Graf 7 - Vhodný věk dětí pro začátek výuky anglického jazyka

Nejvíce respondentů (45,6 %) se shodlo, že nejlepší období pro začátek výuky anglického jazyka je již ve třech letech (graf 7).

Pouze 2,2 % respondentů by s výukou anglického jazyka u dětí začalo až ve dvanácti letech. Někteří z rodičů (10 %), by své děti seznamovali s anglickým jazykem již před třetím rokem života.

Otázka č. 8: Myslíte si, že je dobré učit anglický jazyk děti předškolního věku? Svě vyjádření zdůvodněte.

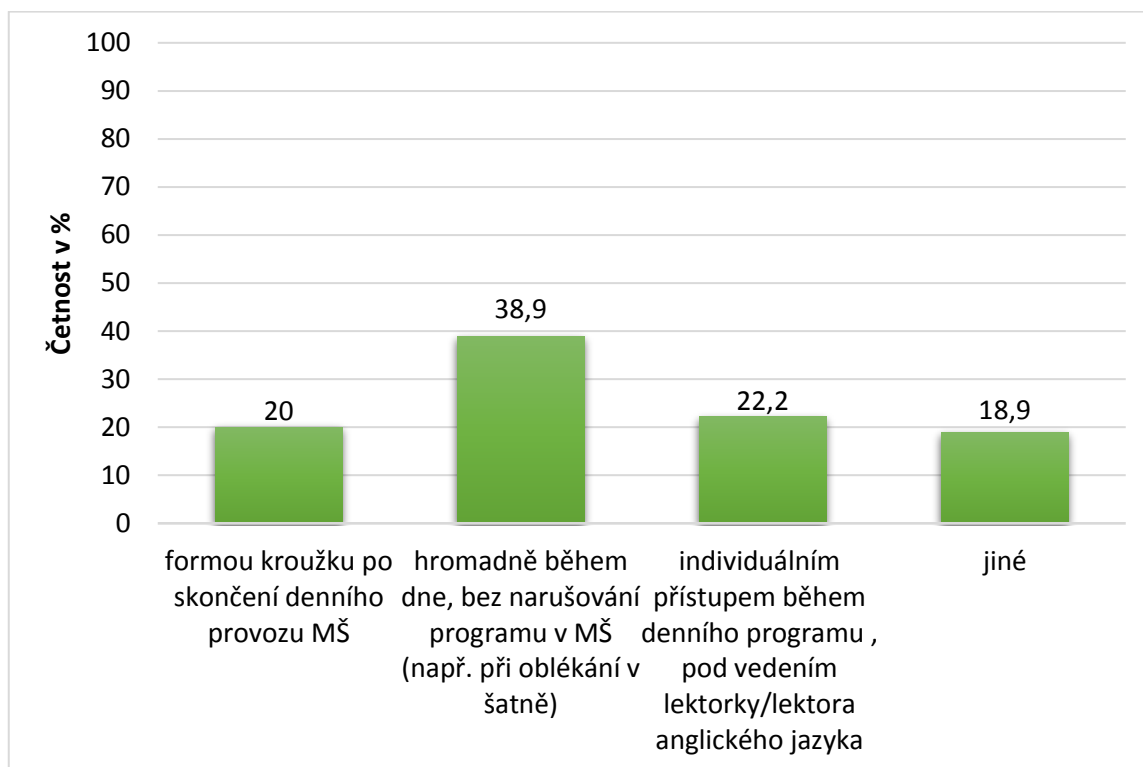
Graf 8 - Výuka anglického jazyka v předškolním věku

Respondenti se v 70,3 % shodují, že je vhodné, začít s výukou anglického jazyka již v předškolním věku.

Respondenti dále svá vyjádření zdůvodňovali. Celých 36 % výpovědí poukazuje na názor, že se děti v tomto věku učí cizí jazyk rychle a snadno, je však důležité věnovat pozornost věku dětí a zohledňovat ho při výuce anglického jazyka.

Opakem těchto výpovědí, které jsou procentuálně zastoupeny 22 %, je tvrzení, že by děti v mateřské škole měly nejdříve umět svůj rodný jazyk na patřičné úrovni, a až v návaznosti na to se učit cizí jazyk. Rodiče se obávají špatné výslovnosti, kvůli nedokončené fixaci hlásek a možného přetěžování jejich dětí.

Otázka č. 9: Jakou formou by podle vás měla probíhat výuka anglického jazyka v mateřské škole?

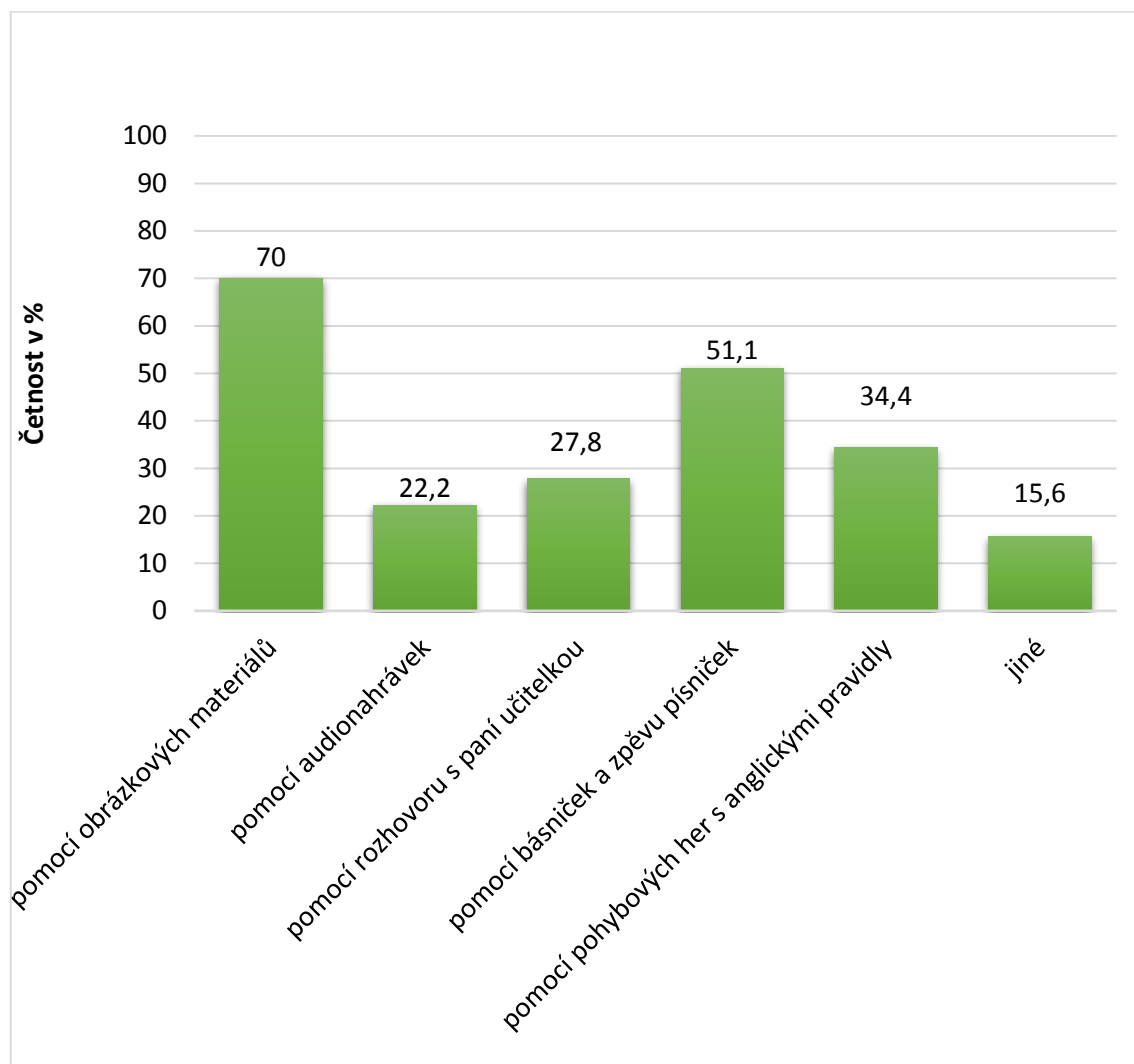

Graf 9 - Forma výuky anglického jazyka v mateřské škole

Jako nejlepší formu pro výuku anglického jazyka v mateřské škole zvolilo 38,9 % respondentů hromadnou výuku během dne, bez narušování programu mateřské školy. Tento názor svědčí o tom, že rodiče zřejmě upřednostňují formu přirozeného a nenásilného seznamování s jazykem – během dne. Individuální přístup během denního programu shledalo nejlepší formou 22,2 % respondentů. Celých 20 % respondentů by výuku provádělo formou kroužku po skončení provozu mateřské školy.

Osobně si myslím, že to není dobré řešení, díky kroužkům, které jsou provozovány po skončení provozu mateřské školy, rodiče netráví se svými dětmi skoro žádný čas společně. Kroužek anglického jazyka bych tedy zařadila pouze v případě, že o něj má samo dítě opravdový zájem.

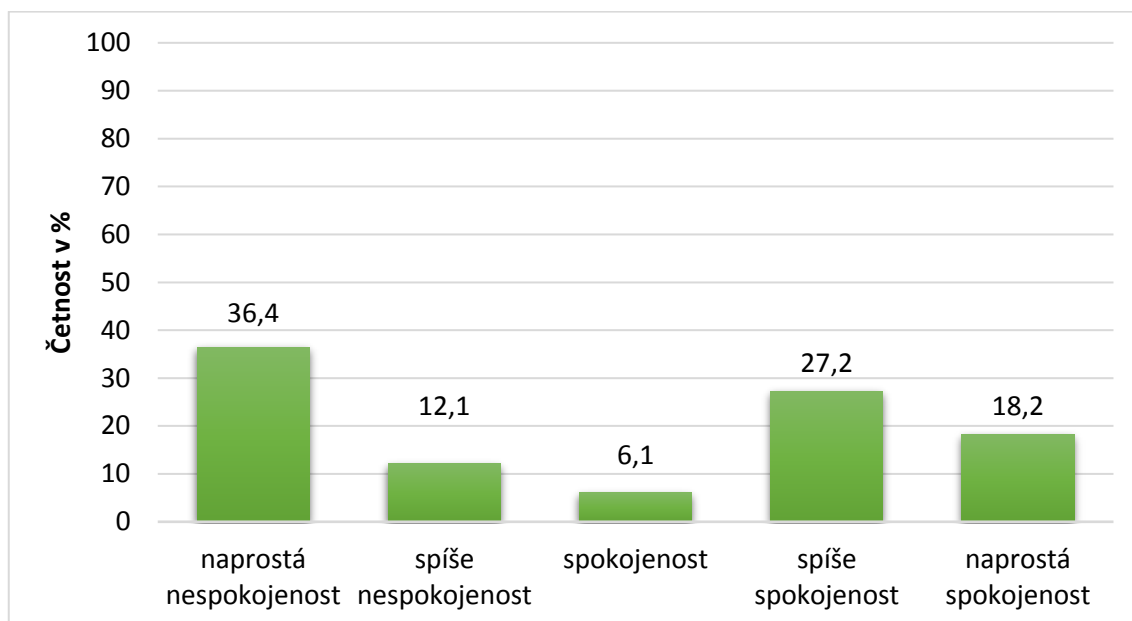
Otázka č. 10: Jakým způsobem se podle vás děti předškolního věku učí anglický jazyk nejlépe? Označit lze až 3 možnosti.

Graf 10 - Způsoby výuky anglického jazyka v mateřské škole

U této otázky měli respondenti možnost, označit až 3 odpovědi najednou. Obrázkové materiály jsou ze 70 % považovány za nejvhodnější pomůcku při výuce anglického jazyka v mateřské škole. Téměř 16 % respondentů se shodlo, že nejlepším řešením je spojit všechny výše zmíněné formy výuky dohromady.

Otázka č. 11: Pokud se vaše dítě učí anglický jazyk v mateřské škole, ohodnoťte prosím kvalitu výuky na stupnici od 1 do 5.

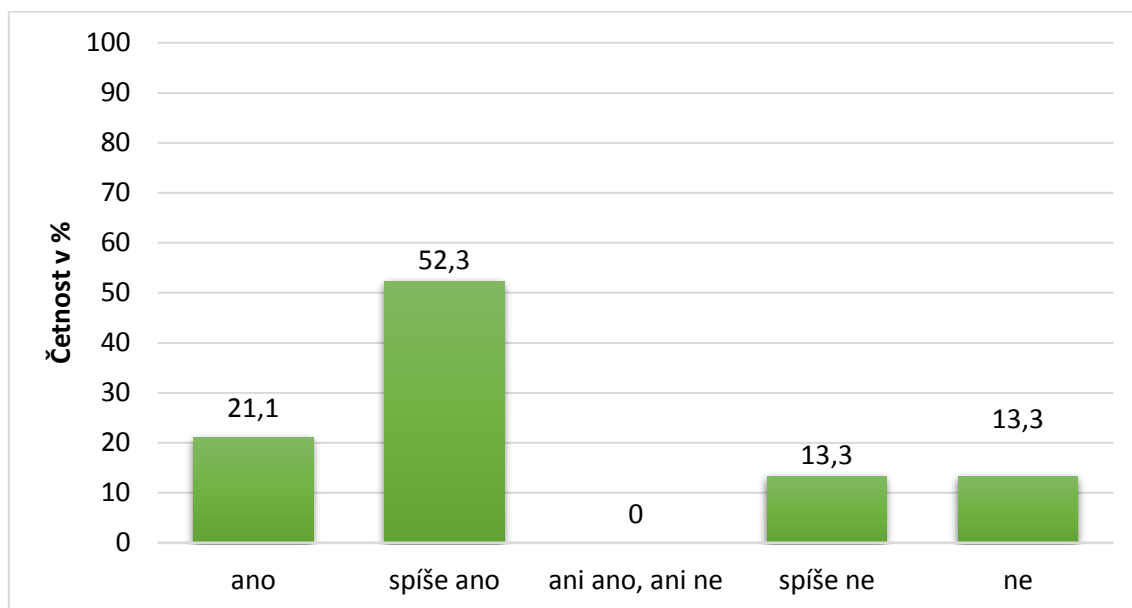

Graf 11 - Stupnice kvality výuky anglického jazyka v mateřské škole

Na tuto otázku poskytlo odpověď pouze 37 % z celkového počtu 90 respondentů, neboť děti ostatních rodičů se anglický jazyk v mateřské škole neučí.

Graf 11 ukazuje, že 36,4 % respondentů, jejichž děti se anglický jazyk v mateřské škole učí, jsou s výukou nespokojeni. Dle mého názoru nejsou rodiče, pravděpodobně spokojeni s jazykovými kompetencemi učitelky, která děti s anglickým jazykem seznamuje. Tuto skutečnost ukazuje následující zjištění (graf 12).

Otázka č. 12: Je podle vás nutné, aby učitelky/učitelé mateřských škol měly odbornou kvalifikaci pro výuku anglického jazyka?

Graf 12 - Odborná kvalifikace učitelů mateřských škol v anglickém jazyce

Bylo zjištěno, že 73,4 % respondentů považuje odbornou kvalifikaci učitelů mateřských škol v anglickém jazyce za nutnost. Graf 12 také ukazuje, že 26,6 % respondentů nepovažuje odbornost učitelů v dané oblasti za důležitou.

7.1 Shrnutí výsledků

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaký postoj zaujímají rodiče k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Díky dotazníkovému šetření byl zjištěn kladný postoj rodičů k této problematice (70,3 %). Výuku anglického jazyka v mateřské škole, shledávají přínosnou pro budoucí vzdělávání svých dětí.

V úvodu empirické části byly stanoveny výzkumné otázky, na které byly zjištěny odpovědi, na základě výzkumného šetření. Jako výzkumný nástroj byl použit dotazník vlastní konstrukce.

První výzkumná otázka zjišťovala zájem rodičů o výuku anglického jazyka v mateřské škole. Rodiče mají zájem, aby se jejich děti, již v předškolním věku, postupně seznamovaly s anglickým jazykem. Nejvíce zainteresováni (26,6 %) jsou rodiče mezi 35 a 40 lety. Zajímavostí je, že nejsou spokojeni se samotnou kvalitou výuky (více viz graf 11).

Druhá výzkumná otázka zjišťovala, jaký způsob výuky anglického jazyka v mateřských školách rodiče u svých dětí preferují. Největší shoda názorů (38,9 %) nastala u hromadné výuky během dne, bez narušování programu mateřské školy. Z tohoto tvrzení vyplývá, že si rodiče přejí, aby se děti s druhým jazykem seznamovaly nenásilnou formou.

Jako nejpodnětnější způsob seznamování dětí s anglickým jazykem zvolilo 70 % rodičů využití obrázkových materiálů. Užitečným pomocníkem by podle rodičů byly i texty básniček a písniček v cizím jazyce (více viz graf 10).

S ohledem na vzdělání respondentů, preferují výuku anglického jazyka dětí od 3 let nejvíce rodiče, kteří mají středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou, což je 41,9 %. U vysokoškolsky vzdělaných rodičů je to 27,9 %. Ukázalo se, že odborné kompetence učitelky ve vztahu k výuce cizího jazyka v mateřské škole jsou významným faktorem hlavně pro rodiče, kteří sami dosáhli mírně pokročilé a pokročilé úrovně znalosti anglického jazyka (34,3 %).

Majoritní část respondentů (97,7 %) pokládá za důležité dorozumět se v dnešní době cizím jazykem (více viz graf 6). Je tedy překvapivé, že někteří dotazovaní (22,2 %), ovládají cizí jazyk pouze na základní úrovni nebo ho dokonce vůbec nevyužívají (16,7 %). Z toho je patrné, že náhled na potřebnou úroveň znalosti cizího jazyka se značně liší.

8 Diskuze

Ve svém výzkumném šetření jsem dospěla hned k několika zajímavým zjištěním. Jako první a zároveň hlavní zjištění bylo to, že rodiče zaujímají kladný postoj k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Myslím si, že tento postoj je ovlivněn hlavně moderní pokrokovou dobou ve které, jak mnozí rodiče tvrdí, je znalost cizího jazyka nezbytnou nutností. Současnost nabízí otevřené možnosti cestování do všech koutů světa, a tudíž i komunikaci s ostatními národy. Komunikace je usnadněna hlavně využíváním internetu.

Překvapilo mne, že necelá polovina dotazovaných rodičů, považuje věk tří let jako vhodný pro začátek výuky anglického jazyka. Shoduji se s názorem Marxtové (2010), že, vhodný věk dítěte pro zahájení výuky cizího jazyka je kolem pátého roku. Dítě má již dostatečnou slovní zásobu v českém jazyce a téměř správnou výslovnost.

V rámci výzkumného šetření jsem dospěla k dalším zjištěním postojů rodičů k výuce anglického jazyka v mateřských školách. Rozhodla jsem se tyto postoje porovnat s jiným výzkumným šetřením z bakalářské práce, která se zabývala podobným tématem jako tato práce. K porovnání jsem si vybrala bakalářskou práci s názvem Výuka cizího jazyka v mateřské škole, jejíž autorkou je Lenka Klabanová. Její výzkumný vzorek se skládal ze dvou složek, a sice 44 pedagogů prvního stupně základních škol a 37 pedagogů škol mateřských. Výzkum probíhal v letech 2012-2013.

Jako první porovnáme výsledné zjištění vhodných způsobů využívaných pro seznamování s anglickým jazykem. V mém výzkumném šetření označilo 70 % respondentů využití obrázkových materiálů, druhým nejčastěji zvoleným způsobem bylo využití básniček a zpěvu písniček (50,1 %). Výzkumný výsledek v práci Klabanové (2013), ukázal jako nejvhodnější způsob využití prožitkového a kooperativního učení hrou (57 %).

Pokud se zaměříme na otázku, zda je dobré učit anglický jazyk děti v předškolním věku, zjistíme, že v této bakalářské práci vychází souhlasný postoj rodičů (70,3 %). V práci Klabanové (2013) je výzkumný výsledek také kladný (86 %), ale vychází z názorů předškolních pedagogů.

Postoje rodičů k výuce anglického jazyka se mohou v průběhu života měnit. Ne všichni rodiče v jedné mateřské škole mají stejné názory jako ti druzí, a proto záleží na dobrovolnosti rodičů, zda chtějí své dítě cizojazyčně vzdělávat již v předškolním zařízení.

Závěr

Bakalářská práce nese název Postoj rodičů k výuce anglického jazyka v mateřských školách. Téma bylo zvoleno na základě absolvování přednášky s názvem Jak správně a účinně seznamovat děti s angličtinou v MŠ a na 1. stupni ZŠ. Názory rodičů na tuto problematiku byly velmi odlišné.

Teoretická část práce byla vystavěna na odborné literatuře, dělí se do třech podkapitol. První se zaměřovala na charakteristiky dítěte předškolního věku, jak po stránce fyzické, tak i psychické. Více zde byl rozebrán vývoj řeči, jehož správný průběh je důležitý pro seznamování se s cizím jazykem.

Druhá podkapitola byla věnována současnému vzdělávání v mateřské škole. Zde je popsán systém kurikulárních dokumentů, podle kterých vzdělávání v mateřských školách probíhá. Nechybí zde ani cíle a pojetí předškolního vzdělávání z hlediska Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a v neposlední řadě i organizace současného předškolního vzdělávání.

Třetí kapitola pojednávala o možnostech a způsobech výuky anglického jazyka. Kapitola nabízí porovnání názorů jednotlivých autorů na vhodný věk pro začátek seznamování dětí s cizím jazykem. Dále byly rozebrány metody a formy pro výuku anglického jazyka v předškolním věku. Zmíněny byly i možnosti, jak informovat rodiče o průběhu výuky anglického jazyka v mateřské škole.

V empirické části práce byly stanoveny výzkumné otázky a popsány cíle výzkumného šetření. Dále se tato kapitola věnovala metodologii výzkumného šetření a charakteristice výzkumného vzorku. V závěru se objevuje stěžejní kapitola s výsledky dotazníkového šetření.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaký postoj zaujímají rodiče k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Díky dotazníkovému šetření byl zjištěn kladný postoj rodičů k této problematice a výuku anglického jazyka v mateřské škole, shledávají přínosnou pro budoucí vzdělávání svých dětí. Cíl bakalářské práce byl splněn, avšak zjištěné výsledky nelze pro nízký počet respondentů vztahovat na celou populaci rodičů.

Použité zdroje

BRIERLEY, John (1996). *7 prvních let života rozhoduje*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-109-6.

CLAIRE, Elizabeth (1998). *ESL Teacher's Activities Kit*. New Jersey: Prentice Hall. ISBN 978-0-13-080478-5.

ČAČKA, Otto (1994). *Psychologie dítěte*. Tišnov: Sursum. ISBN 80-85799-03-0.

DORON (2015). Metoda. In: *Helen Doron* [online]. 2015 [2017-01-24]. Dostupné z: <http://www.helendoron.com/method>

HANUŠOVÁ, Světlana a NAJVAR, Petr (2007). Výuka cizího jazyka v raném věku. *Pedagogická orientace*. Roč. 17, č. 3, s. 42-52. ISSN 1805-9511.

JARNÍKOVÁ, Jitka (2011). Kurikulum. In: *Rvp* [online]. 11. 04. 2011 [2017-03-23]. Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/K/Kurikulum

KLABANOVÁ, Lenka (2013). *Výuka cizího jazyka v mateřské škole*. [online]. [2017-04-10]. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, vedoucí práce Mgr. Eva Svobodová. Dostupné z: http://theses.cz/id/85gl4l/Bakalsk_prce_Klabanov.pdf

KOŤÁTKOVÁ, Soňa (2008). *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1568-1.

LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana (1998). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-195-X.

MARXTOVÁ Marie (2010). Cizí jazyky v mateřské škole. In: MERTIN, Václav a GILLERNOVÁ, Ilona (eds). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál. s. 155-162. ISBN 978-80-7367-627-8.

MATĚJČEK Zdeněk (2011). Praxe dětského psychologického poradenství. Praha: Portál. s. 161. ISBN 978-80- 262-0000- 0.

MATTIOLI (2010). Názory odborníků. In: *Wattsenglish* [online]. [2017-01-24]. Dostupné z: <http://www.wattsenglish.cz/metoda-wattsenglish/nazory-odborniku/>

OTŘÍŠALOVÁ (2008). Angličtina v mateřské škole aneb jak začít (1. část). In: *Rvp* [online]. 10. 11. 2008 [2017-01-21]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/p/2767/ANGLICTINA-V-MATERSKE-SKOLE-ANEB-JAK-ZACIT-1-CAST.html/>

PELIKÁN, Jiří (2007). *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum. ISBN 80-718-4569-8.

PRŮCHA, Jan (2011). *Dětská řeč a komunikace- poznatky vývojové psycholingvistiky*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3181-0.

SMOLÍKOVÁ, Kateřina a kol. (2006). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze. s. 6-9. ISBN 80-87000-00-5.

SPLAVCOVÁ, Hana, ŠMELOVÁ, Eva a kol. (2016). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze. ISBN 80-87000-00-5.

STRAKATÁ, Miroslava (2007). Cizí jazyk v programu mateřské školy. *Informatorium* 3-8. roč. 14, č. 2, s. 8-9. ISSN 1210-7506.

SVOBODOVÁ, Eva, ŠMELOVÁ, Eva a kol. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-774-9.

ŠÁRA (2011). Výuka angličtiny s předškoláky. In: *Klíč ke vzdělání* [online]. 14. 7. 2011 [2017-01-21]. Dostupné z: <https://www.klickevzdelani.cz/%C5%BD%C3%A1ci-a-studenti/Ne%C5%BEzazvon%C3%AD/Pod-pokli%C4%8Dkou-mate%C5%99sk%C3%BDch-%C5%A1kol/ID/277/Vyuka-anglictiny-s-predskolaky>

ŠKODOVÁ, Eva, JEDLIČKA, Ivan a kol. (2003). *Klinická logopedie*. Praha: Portál. s. 89-91, 601-602. ISBN 80-7178-546-6.

Školský zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. (2004) In: *Zákony pro lidi*. [online]. [2017-01-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

ŠTEFFLOVÁ, Jaroslava (2006). Úvahy nad cizím jazykem v mateřské škole. *Učitelské noviny*. roč. 119, č. 6, s. 10-11. ISSN 0139-5718.

TĚTHALOVÁ (2010). Cizí jazyk u předškoláků? Ano, ale jen kvalitně. In: Help for english [online]. 9. 11. 2010 [2017-01-21]. Dostupné z: <http://www.helpforenglish.cz/article/2010110901-cizi-jazyk-u-predskolaku>

TĚTHALOVÁ, Marie (2012). Cizí jazyk v mateřské škole. *Informatorium 3-8.* roč. 19, č. 5, s. 12-13. ISSN 1210-7506.

WATTS (2010). Metoda Wattsenglish. In: *Wattsenglish* [online]. [2017-01-24]. Dostupné z: <http://www.wattsenglish.cz/metoda-wattsenglish/>

Seznam grafů

Graf 1	Pohlaví
Graf 2	Věk
Graf 3	Počet obyvatel v místě bydliště
Graf 4	Nejvyšší dosažené vzdělání
Graf 5	Úroveň anglického jazyka rodičů
Graf 6	Výhody používání cizího jazyka
Graf 7	Vhodný věk dětí pro začátek výuky anglického jazyka
Graf 8	Výuka anglického jazyka v předškolním věku
Graf 9	Forma výuky anglického jazyka v mateřské škole
Graf 10	Způsoby výuky anglického jazyka v mateřské škole
Graf 11	Stupnice kvality výuky anglického jazyka v mateřské škole
Graf 12	Odborná kvalifikace učitelů mateřských škol v anglickém jazyce

Seznam příloh

- Příloha A Dotazník vlastní konstrukce
Příloha B Výsledky předvýzkumného šetření

Příloha A - Dotazník vlastní konstrukce

Postoj rodičů k výuce anglického jazyka dětí v mateřské škole

Vážení rodiče,

Obracím se na Vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který poslouží jako podklad pro bakalářskou práci na téma „Postoj rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole“.

Vyplnění dotazníku je zcela anonymní. Dovoluji si Vás požádat o jeho pravdivé vyplnění, které zabere jen několik málo minut vašeho času. Své odpovědi zakroužkujte.

Předem děkuji za spolupráci.

Andrea Kolářová, studentka Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

1. Jaké je vaše pohlaví?

- a) muž
- b) žena

2. Jaký je váš věk?

- a) 20-24 let
- b) 25-29 let
- c) 30-34 let
- d) 35-39 let
- e) více než 40 let

3. Jaký je počet obyvatel ve vašem místě bydliště?

- a) 1-1000
- b) 1001-5000
- c) 5001-10 000
- d) 10 001- 20 000
- e) 20 001-30 000
- f) více než 30 000

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) střední odborné s výučním listem
- c) středoškolské s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

5. Jaká je úroveň vašeho anglického jazyka?

- a) začátečník (A1-A2)
- b) mírně pokročilá (B1)
- c) pokročilá (B2-C2)
- d) rodilý mluvčí
- e) nemluvím anglicky

6. Myslíte si, že je v dnešní době důležité umět se dorozumět cizím jazykem? Své vyjádření zdůvodněte.

- a) ano
- b) ne

.....
.....
.....

7. V kolika letech je podle vás vhodné začít s výukou anglického jazyka u dětí?

- a) ve 3 letech
- b) v 6 letech
- c) v 9 letech
- d) ve 12 letech
- e) jiné:.....
.....

8. Myslíte si, že je dobré učit anglický jazyk děti předškolního věku? Své vyjádření zdůvodněte.

- a) ano
- b) ne

.....
.....
.....

Příloha B - Výsledky předvýzkumného šetření

Tab. 1- Pohlaví

možnosti	četnost	procenta
muž	4	40
žena	6	60

Nadpoloviční většina respondentů byly ženy. Z mužů mi odpovědělo pouze 40 %.

Tab. 2- Věk

možnosti	četnost	procenta
20-24 let	8	80
25-29 let	1	10
30-34 let	1	10
35-39 let	0	0
více než 40 let	0	0

V největším zastoupení se vyjádřili rodiče ve věku 20-24 let. Těší mě skutečnost, že tolik lidí v tak mladém věku má již svou rodinu.

Tab. 3- Počet obyvatel v místě bydliště

možnosti	četnost	procenta
1-1000	3	30
1001-5000	3	30
5001-10 000	3	30
10 001- 20 000	1	10
20 001-30 000	0	0
více než 30 000	0	0

Nejvíce respondentů žije v oblasti do 10 000 obyvatel. Nikdo z dotazovaných nežije ve větších městech.

Tab. 4- Nejvyšší dosažené vzdělání

možnosti	četnost	procenta
základní	0	0
střední odborné s výučním listem	0	0
středoškolské s maturitou	9	90
vyšší odborné	0	0
vysokoškolské	1	10

Je zajímavé, že pouze 10 % respondentů má vysokoškolské vzdělání, zatímco 90 % respondentů má středoškolské vzdělání s maturitou.

Tab. 5- Úroveň anglického jazyka rodičů

možnosti	četnost	procenta
začátečník (A1-A2)	2	20
mírně pokročilá (B1)	7	70
pokročilá (B2-C2)	1	10
rodilý mluvčí	0	0
nemluvím anglicky	0	0

Celých 70 % respondentů ovládá mírně pokročilou úroveň angličtiny, což podle mého názoru koresponduje s faktem, že mají středoškolské vzdělání s maturitou z anglického jazyka. Potěšující zpráva je, že všichni z respondentů ovládají anglický jazyk minimálně na základní úrovni.

Tab. 6- Výhody používání cizího jazyka

možnosti	četnost	procenta
možnost komunikace s jinými národy	4	23,5
možnost cestování	6	35,3
rozvoj myšlení a řeči	2	11,8
nakupování na internetu	1	5,9
nutná dovednost pro uplatnění na trhu práce	3	17,6
získávání informací ze světa	1	5,9

Nejvíce výpovědí svědčí o tom, že anglický jazyk je nutný hlavně při cestování do zahraničí. Další výhodou ovládnutí anglického jazyka je i možnost komunikace s jinými národy a lepší uplatnění na trhu práce.

Tab. 7- Vhodný věk dětí pro začátek výuky anglického jazyka

možnosti	četnost	procenta
ve 3 letech	4	40
v 6 letech	4	40
v 9 letech	2	20
ve 12 letech	0	0
jiné	0	0

Nejvíce respondentů se shodlo, že nejlepší období pro začátek výuky anglického jazyka je do šesti let. Pouze 20 % respondentů by s výukou anglického jazyka u dětí začalo až v devíti letech.

Tab. 8- Výuka anglického jazyka v předškolním věku

možnosti	četnost	procenta
ano, nenásilnou formou v průběhu dne	2	15,4
ano, dobrá schopnost dětí učit se cizí jazyk	3	23,1
ne, nejdříve ovládat dobře český jazyk	3	23,1
ne, začít až při povinné školní docházce	1	7,7
ne, hrozí přetěžování dětí	3	23,1
ne, je to moc brzy	1	7,7

Výpovědi o výuce anglického jazyka v předškolním věku jsou spíše negativní a skeptické. Největší problém byl spatřen v přetěžování dětí a v mínění, že by měly nejdříve ovládat svůj mateřský jazyk. Naopak kladné výpovědi říkají, že děti v tomto věku mají dobrou schopnost učit se i cizí jazyk.

Tab. 9- Forma výuky anglického jazyka v mateřské škole

možnosti	četnost	procenta
formou kroužku po skončení denního provozu MŠ	3	30
hromadně během dne, bez narušování programu v MŠ (např. při oblékání v šatně)	6	60
individuálním přístupem během denního programu, pod vedením lektorky/lektora anglického jazyka	1	10
jinak	0	0

Jako nejlepší formu pro výuku anglického jazyka v mateřské škole zvolilo 60 % respondentů hromadnou výuku během dne, bez narušování programu mateřské školy. Celých 30 % respondentů by výuku provádělo formou kroužku po skončení provozu mateřské školy. Osobně si myslím, že je to špatný nápad, protože by pak rodiče se svými dětmi trávili už jen opravdu málo času.

Tab. 10- Způsoby výuky anglického jazyka v mateřské škole

možnosti	četnost	procenta
pomocí obrázkových materiálů	4	16
pomocí audionahrávek	0	0
pomocí rozhovoru s paní učitelkou	8	32
pomocí básniček a zpěvu písniček	5	20
pomocí pohybových her s anglickými pravidly	8	32
jinak	0	0

Za nejlepší způsob výuky anglického jazyka v mateřské škole, je považován rozhovor s paní učitelkou a hraní pohybových her s anglickými pravidly. Žádná z výpovědí však nezastává názor, že by dobrým pomocníkem při výuce mohly být i audionahrávky. Podle mého názoru, jsou v dnešní době nedílnou součástí výuky.

Tab. 11- Stupnice kvality výuky anglického jazyka v mateřské škole

možnosti	četnost	procenta
1	1	11,1
2	2	22,2
3	6	66,7
4	0	0
5	0	0

Respondenti jsou s výukou anglického jazyka jejich dětí spíše spokojeni, nikdo z nich není výrazně nespokojen.

Tab. 12- Odborná kvalifikace učitelů mateřských škol v anglickém jazyce

možnosti	četnost	procenta
ano	2	20
spíše ano	6	60
spíše ne	1	10
ne	1	10

Bylo zjištěno, že 80 % respondentů je pro odbornou kvalifikaci učitelů mateřských škol v anglickém jazyce. Zbýlých 20 % respondentů na odbornosti výuky nelpí.

Závěr

Z předvýzkumného šetření byl zjištěn fakt, že rodiče jsou spíše proti výuce anglického jazyka dětí v mateřské škole. S výukou by začali až v následujícím vývojovém období, tedy mladším školním věku. Mezi hlavní důvody patří obavy z přetěžování dětí a také názor, že by děti měly nejprve ovládat svůj mateřský jazyk.

Rodiče, kteří výuku anglického jazyka v mateřské škole podporují, by jako vhodný způsob zvolili hromadnou formu výuky během dne, bez narušení programu mateřské školy. Pomocí při výuce by měly být hlavně pohybové hry, přímé rozhovory s učitelkou a využití obrázkových materiálů.

Na výuku anglického jazyka u dětí má dle mého názoru vliv dosažené vzdělání a věk rodičů. Naopak typ prostředí, kde respondenti žijí, žádný vliv na tuto problematiku nemá.